

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Bakalářská práce

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka a literatury

Využití mýtů ve fantasy literatuře Ricka Riordana v pentalogii Percy Jackson

Bakalářská práce

Autor: Jiří Alexij
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání
Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání
Vedoucí práce: doc. PaedDr. Alena Zachová, CSc.

Hradec Králové
2021

Zadání bakalářské práce

Autor: Jiří Alexij

Studium: P18P0272

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání, Tělesná výchova a sport se zaměřením na vzdělávání

Název bakalářské práce: **Využití mýtů ve fantasy literatuře Ricka Riordana v pentalogii Percy Jackson**

Název bakalářské práce AJ: The use of myths in Rick Riordan's fantasy literature, specifically in the pentalogy of Percy Jackson

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tato bakalářská práce se zabývá využitím mýtů ve fantasy literatuře Ricka Riordana, konkrétně v jeho pětidílné sérii s titulem Percy Jackson.

ZACHOVÁ, Alena. Mýty a mýtotvorné příběhy v četbě dětí a mládeže Olomouc: Votobia, 2004.
HOUTZAGER, Guus. Encyklopedie řecké mytologie. Ilustroval Janneke MAAS. Dobřejevice: Rebo Productions, 2003. MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. Encyklopedie literárních žánrů. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-X. ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. Bohové a hrdinové antických bájí. 5. upr. vyd., V Nakl. Brána 2. Praha: Brána, 2000. ISBN 80-7243-097-1. NEFF, Ondřej a Jaroslav OLŠA. Encyklopedie literatury science fiction. Praha: AFSF, 1995. ISBN 80-85390-33-7.

Anotace:

Tématem bakalářské práce je využití mýtů ve fantasy literatuře, konkrétně v knižní sérii Percy Jackson, od populárního amerického autora Ricka Riordana. První část práce je věnována mytologii a samotným řeckým mýtům. Je zde mimo jiné rozebrán žánr fantasy a dětské literatury, kam vybraná díla můžeme zařadit. Druhá část je již zaměřená na konkrétní díla, kde je hlavním cílem představit a rozebrat autorův způsob zasazení řeckých mýtů do moderní doby 21. století.

Garantující pracoviště: Katedra českého jazyka a literatury,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Alena Zachová, CSc.

Oponent: dr. hab. Marcin Lukasz Filipowicz, Dr.

Datum zadání závěrečné práce: 15.1.2020

Čestné Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny, literaturu a internetové zdroje.

V Hradci Králové dne 26. května 2021

Podpis:

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat doc. PaedDr. Aleně Zachové, CSc., za odborné vedení práce a trpělivý přístup. Dále bych chtěl poděkovat svým kamarádům a kolegům, na které jsem se mohl kdykoliv obrátit.

Anotace

ALEXIJ, Jiří. *Využití mýtů ve fantasy literatuře Ricka Riordana v pentalogii Percy Jackson*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021. 87 s. Bakalářská práce.

Tématem bakalářské práce je využití mýtů ve fantasy literatuře, konkrétně v knižní sérii Percy Jackson, od populárního amerického autora Ricka Riordana. První část práce je věnována mytologii a samotným řeckým mýtům. Je zde mimo jiné rozebrán žánr fantasy a dětské literatury, kam vybraná díla můžeme zařadit. Druhá část je již zaměřená na konkrétní díla, kde je hlavním cílem představit a rozebrat autorův způsob zasazení řeckých mýtů do moderní doby 21. století.

Klíčová slova: Řecká mytologie, mýtus, fantasy literatura, Percy Jackson

Annotation

ALEXIJ, Jiří. *The use of myths in Rick Riordan's fantasy literature, specifically in the pentalogy of Percy Jackson*. Hradec Králové: Pedagogical Faculty, University of Hradec Králové, 2021. 87 pp. Diploma Dissertation Degree Thesis.

The topic of my bachelor thesis is the use of myths in fantasy literature, specifically in the book series about Percy Jackson by the popular American author Rick Riordan. The first part focuses on the mythology and greek myths. Besides that the fantasy genre and the children literature is analyzed there too, to which we can incorporate these books. The second part is aimed on specific books and its main purpose is to show and brake down authors way of placing greek myths to modern world of 21st century.

Keywords: Greek mythology, myth, fantasy literature, Percy Jackson

Obsah

Úvod	9
1 Mytologie	11
1.1 Řecká mytologie	12
1.2 Mýtus	13
1.3 Postavy řeckých mýtů	15
1.3.1 Bohové.....	15
1.3.2 Polobožští hrdinové	17
1.3.3 Mýtická stvoření	18
1.3.4 Vztahy bohů k hrdinům a sobě samým	19
1.4 Mytologická proroctví	20
2 Fantasy	22
2.1 Moderní fantasy	23
2.2 Hrdinové fantastického světa	24
2.3 Fantastické světy	27
3 Dětská literatura.....	30
3.1 Young adult literatura	31
4 Recepce díla.....	33
5 Mytologie v moderním světě.....	35
6 Mytologická prostředí a světy	38
6.1 Tábor polokrevných	38
6.2 Olymp	40
6.3 Podsvětí.....	41
6.4 Moře nestvůr	43
7 Magické předměty – vymyšlené a převzaté	45
7.1 Předměty vymyšlené autorem.....	45
7.2 Předměty převzaté z mytologie.....	46
8 Bohové a mýtická stvoření ve 21. století.....	48
8.1 Mytologická stvoření moderní doby	50
8.2 Spory a vztahy	52
9 Percy Jackson v roli antických hrdinů.....	56
Závěr.....	59
Bibliografie.....	61

Úvod

Bez sebemenších pochybností můžeme tvrdit, že období antiky vytvořilo takzvaný prazáklad evropské a angloamerické kultury, jejíž odkaz můžeme spatřit v architektuře, umění, ale také v literatuře, o kterou v této práci výhradně půjde. Tématem antické literatury a řečnictví byly především vymyšlené příběhy o vzniku světa, božstvu a nepřemožitelných hrdinech. K dnešku tyto smyšlené příběhy označujeme jako mýty, jejichž autoři se většinou inspirovali řecko-římskou mytologií. Řeckou mytologií se budu i já zabývat v této bakalářské práci, konkrétně v knižní sérii Percy Jackson od populárního amerického spisovatele Ricka Riordana.

Mytologický svět se stal inspirací pro mnohá díla fantasy žánru. Také Riordan využil této čtenáři populární kombinace mytologie a fantasy, kdy nechal vsadit staré řecké mýty do moderního světa 21. století.

Tato práce se bude zaměřovat na řecké mýty a jejich využití v pentalogii Percy Jackson. Cílem bude rozebrat a vysvětlit, jak autor zasadil mytologický antický svět do našeho moderního světa a vyobrazil v něm řecké bohy, antické hrdiny a různá mytologická stvoření. Práce se také bude okrajově zabývat samotným autorem a recepcí díla. Autor se v díle zaměřuje na dětské čtenáře, což v mé práci nebude opomíjeno.

První část práce se bude zabývat uvedením do problematiky, která bude konkrétně rozebírána ve druhé části práce. Zaměřím se zde především na řeckou mytologii, která tvoří stěžejní část vybraného díla. Definuji také mýtus a postupně rozeberu mytologické postavy a stvoření, které se v těchto mýtech mohou objevovat. V této kapitole budou zmíněny i vztahy mezi postavami v návaznosti na druhou část práce. V práci nebudou opomenuty žánry, do kterých vybraná díla patří. V případě fantasy využiji komparace, kdy budu porovnávat typického hrdinu fantasy s porovnáním hlavního hrdiny ve vybraném díle. Dále definuji fantastické světy s myšlenkou porovnat Lewisův fiktivní svět s tím Riordanovým. V závěru první části chci zmínit autora a poukázat na motivy, které vedly k napsání série Percy Jackson.

V druhé části práce se budu již přímo zaměřovat na pětidílnou sérii Percyho Jacksona. Na začátku této části bude nastíněn narativ díla a představena autorova myšlenka přenést západní civilizaci do technicky vyspělých Spojených států amerických. Budou zde rozebírána prostředí, kam autor děj zasadil, konkrétně tedy Tábor polokrevných, Olymp, podsvětí a Moře nestvůr. Dále odraz vztahů a sporů mezi bohy a jejich přizpůsobení se moderní době. Zmíním

také mýtické předměty, jak převzaté z mytologie, tak ty autorem vymyšlené a nakonec představím, jak autor pomocí hlavního hrdiny čtenáři představuje řecké mýty zábavnou a zjednodušenou formou. Na využití mýtů zde bude poukazováno pomocí vybraných ukázek z textu s následnou interpretací.

1 Mytologie

Mytologie tvoří nedílnou součást historie každého národa a je také často využívána jako koncept ve fantastických příbězích spisovatelů. Abychom se dokázali přiblížit k narativu vybraných děl, měli bychom si tento pojem blíže přiblížit a definovat.

Mytologie – (z řec. *mythos* = slovo; *logos* = řeč, nauka) – pojem mytologie může vyjadřovat soubor mýtů určitého národa, kultury či etnické skupiny (tradiční jsou starověké soubory – egyptské, řecké, římské, indické, ale také z předkřesťanské Evropy – germánské, keltské, slovanské); nebo také vědní disciplínu, která se zabývá rozborem, výkladem a srovnáváním mýtů.¹ V případě této bakalářské práce se zabýváme převážně první definicí, konkrétně mytologií postavenou na řeckých mýtech.

V souladu s první definicí, sestává mytologie starého světa většinou z vyprávění o bozích a herojích, ve většině případů konkrétně o jejich smrti, láskách a nenávisti, záštích a intrikách, vítězstvích a porážkách, činech tvůrčích i destruktivních. Mytologické příběhy také velmi často pojednávají o stvoření vesmíru, člověka nebo vzniku celých civilizací.²

Mytologii mimo jiné můžeme rozumět jako určitý systém mýtů. V užším významu vyjadřuje mýtus přesvědčení založené na sakrálních tradicích společenství. Obsahem takových mýtů je historie bohů, události z jejich života, jejich skutky, ale také kosmologie apod. V nižších náboženských formách může zahrnovat démonologii (nauka, která se zabývá démony). Mýty podobně jako každý kulturně společenský jev, podléhaly vývojovému procesu, v němž se skupiny mýtů spojovaly v celky a ucelené systémy.³

Mytologii tedy především rozumíme jako systém mýtů. Jak jsme si již uvedli, slovo mytologie má více významů a může znamenat také vědní disciplínu. Touto disciplínou se zabývali již řečtí myslitelé a filosofové. Mezi 4. – 3. sto. Př. n. l. přišel řecký myslitel Euémeros z Messeny s teorií, podle níž jsou bohové vlastně zbožštění hrdinové, králové, náčelníci apod. I přesto mytologie jako věda vznikla až v období osvícenství a romantismu.⁴

¹ Zdeněk JUSTOŇ a Dalibor PAPOUŠEK, R. NEŠPOR, Zdeněk, ed. *Sociolingvistická encyklopedie* [online]. Sociologický ústav AV ČR, 2017 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Mytologie>

² KRAMER, Samuel Noah. *Mytologie starověku*. Praha: Orbis, 1977. Stopy, fakta, svědectví (Orbis), s 7

³ KULCSÁROVÁ, Zsuzsa. *Světové mytologie: nábožensko mytologické systémy národů světa*. Praha: Orbis, 1973. Pyramida (Orbis).s 12–13

⁴ Tamtéž s. 13

Mytologie hluboce zasahuje do oblasti náboženství. Jsou v ní poznamenány mnohé náboženské systémy, avšak samotná mytologie není označována jako náboženství. Dle polského religionisty a mytologa Tadeusze Margula tvoří mytologie prvotní civilizační prázáklad společenské organizace, světového názoru, morálky, ideologie a práva.⁵

1.1 Řecká mytologie

Starořecká mytologie v porovnání s mytologií jiných kultur vyniká svou pestrostí a veselou hravostí, což také nejspíše přispívá k její trvalé oblíbenosti.⁶ Předčítá se dětem, je předmětem výuky ve školách a je také častým konceptem pro knižní filmové nebo herní předlohy. Na popularitě řecké mytologie mají velkou zásluhu také Homérovy rozsáhlé eposy Ilias a Odysseia nebo Hésiodova Theogonia (O původu bohů).

Dříve Řekové ještě mytologii věřili a brali ji za něco skutečného. *Bohové se dostávají i do velkých děl řeckých dramatiků, avšak ve vyšším pojetí, spíše jako básnické symboly abstraktních mravních pojmů, kriticky zobrazení člověkem, který na otázku osudu, přírody a lidské existence pohlíží sice s náležitou úctou, avšak začíná uvažovat a přemýšlet.*⁷ V pozdějších letech řečtí filozofové začali mýty posuzovat skepticky. Sám Platón ve své 2. knize Politeia (Ústava), obviňoval Homéra a Hésioda a označil jejich mýty o bozích za vylhané pohádky, které považoval zejména z morálních důvodů za zavrženíhodné. Na druhou stranu chtěl samotné mýty uchovávat, pro jejich podporu skutečných hodnot.⁸

Řecké mýty můžeme rozdělit do tří základních okruhů. První skupinu tvoří mýty spojované se životy i činy bohů a hrdinů, které pojednávají o vzájemných vztazích mezi nimi a smrtelníky. Do této skupiny řadíme výklady o vzniku světa a lidí, o potopách nebo různé popisy vztahů mezi bohy. Dalším okruhem jsou legendy, které popisují významné události mýtického dávnověku, do nichž zasahovali bohové. Sem můžeme řadit Trojské války, cyklus příběhů Sedm proti Thébám nebo mýty s morálním podtextem, jak je tomu například v Oidipovi.

⁵ KULCSÁROVÁ, Zsuzsa. *Světové mytologie: nábožensko mytologické systémy národů světa*. Praha: Orbis, 1973. Pyramida (Orbis).s 12–13

⁶ HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Ilustroval Janneke MAAS. Dobřejojvice: Rebo Productions, 2003. s 7

⁷ KULCSÁROVÁ, Zsuzsa. *Světové mytologie: nábožensko mytologické systémy národů světa*. Praha: Orbis, 1973. Pyramida (Orbis). s. 236

⁸ NÜNNING, Ansgar, Jiří TRÁVNÍČEK a Jiří HOLÝ, ed. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce – osobnosti – základní pojmy*. Brno: Host, s. 534

Poslední skupinu tvoří lidová vyprávění, často napínavé nebo zábavné příběhy ze života hrdinů, jakými byli například Théseus, Hérakles nebo Perseus.⁹

I přesto, že řecká mytologie patří k trvalému dědictví lidstva a je fascinujícím dokladem lidské obrazotvornosti a vypravěčského umění, tak nikdy nebyla shrnuta do jedné všeobecné knihy. Ve starověku byl s mytologickými příběhy obeznámen takřka každý od nejvyšších vrstev společnosti, až po ty nejnižší. Tyto příběhy byly předávány ústně z otce na syna, z matky na dceru či z učitele na žáka.¹⁰

Také Římané vzhlíželi s úctou k řecké vzdělanosti. Řecká mytologie jim posloužila jako inspirace pro tvorbu mýtů dalších kultur. Na základě rysů podobnosti ztotožnili Římané nejvyššího římského boha Jupitera s Diem, bohyni lásky Venuši s Afroditou, bohyni lovu Dianu s Artemidou apod. Římané dále od Řeků převzali většinu mýtů spojených se životem bohů, které si upravovali a přetvářeli. Tímto způsobem zůstává mytologie stále živoucí složkou a inspiruje mnohé umělce, básníky a dramatiky. Právě díky kulturnímu dědictví zanechané Římany mohla být mytologie znovu „vzkříšena“ v období renesance.¹¹

1.2 Mýtus

Jak jsem se již v práci zmiňoval, mytologie starého světa sestává především z vyprávění o bozích a hrdinech, takovéto vyprávění můžeme definovat jako mýtus (čes. Báje; z řeč. mytheuein = vyprávět; řeč. Mythos = smyšlené vypravování, příběh.)¹² Mýtický příběh bývá vždy smyšlený, avšak při vzniku mýtů, je lidé považovali za skutečnost. Vznikaly tak z potřeby vysvětlit některé přírodní jevy a rozumem neuchopitelné skutečnosti (stvoření světa, vznik života, smrt, působení osudu).¹³

Značná část bohů je personifikována do přírodních jevů, deště, hromu, větru, slunce, měsíce, země, vody, lesa apod. Bůh, který ovládal příslušný jev byl často také patronem příslušné hospodářské činnosti, proto v různých kulturách najdeme bohy rybaření, lovu,

⁹ NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*. Praha: Libri, 2003. Mytologie. s. 9

¹⁰ HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Ilustroval Janneke MAAS. Dobřejičovice: Rebo Productions, 2003. s. 7-10

¹¹ Tamtéž. s. 12

¹² MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. s. 400

¹³ HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Ilustroval Janneke MAAS. Dobřejičovice: Rebo Productions, 2003. s. 7

rolnictva apod. Přírodní síly byly personifikovány v bohy či bohyně, kterým byly připisovány schopnosti zázračného působení.¹⁴

Také Riordan ve svém díle využil personifikaci, kdy vyobrazil bohy jako přírodní pohromy v podobě bouřek a povodní. Právě takto vyjádřil vyústění sporu mezi Diem a Poseidonem. „*Nad hlavami se nám začala honit pořádná bouřka, mraky byly černější, než jsem kdy nad městem viděl. Počítal jsem, že to asi bude tím globálním oteplováním nebo tak, protože už od Vánoc se počasí ve státě New York zbláznilo. Zažili jsme mohutné sněhové bouře, záplavy a ničivé požáry po úderech blesků.*“¹⁵

Mnoho mýtů se na první pohled může jevit jako pohádka. Oba tyto žánry se ve své původní formě předávaly ústně. Mýtus nezná rozdíl mezi pravdou a fikcí, ztělesňuje určité vědění a byl považován za pravdivý a posvátný zároveň, čímž se lišil od lidových pohádek, které byly ústně předávány převážně pro zábavu.¹⁶ I přesto v některých řeckých mýtech nalézáme pohádkové motivy z jiných kultur, výstižným příkladem jsou příběhy o Héraklovi, jehož úkolem je přinést zlatá jablka ze zahrad Hesperidek, která jsou častým motivem právě v pohádkách. Mýty, zvláště nižších a předtřídních společností, tvoří systémy, ale mají spíše ráz pohádek týkajících se elementárních představ a jevů. Etnografie a folkloristika je tak za pohádky může označovat.¹⁷

Archaický mýtus,¹⁸ na který se v této práci soustředíme, „*vychází z témat a otázek, jimiž se dále zabývá mýtus kosmologický (zobrazuje původ a vznik světa), teogonický (týká se původu a zrození bohů), etiologický (o příčinách, původu a podstatě různých objektů, zvyků či jevů), heroický (o původu a založení dané kultury).*“¹⁹

¹⁴ KULCSÁROVÁ, Zsuzsa. *Světové mytologie: nábožensko mytologické systémy národů světa*. Praha: Orbis, 1973. Pyramida (Orbis). s. 20

¹⁵ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 16

¹⁶ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. s.400

¹⁷ PROPP, Vladimir Jakovlevič. *Morfologie pohádky a jiné studie*. Vyd. tohoto souboru 2. Přeložil Miroslav ČERVENKA, přeložil Marcela PITTERMANNOVÁ, přeložil Hana ŠMAHELOVÁ. Jinočany: H & H, 2008. s. 152

¹⁸ Archaický nebo také klasický mýtus je anonymní kolektivní příběh vypracovaný ústní tradicí celých generací, kde plní zejména funkci mystickou. Vypráví o událostech, které předcházejí dějinám, v cyklickém čase bez nevratných změn, kontrastuje s historií, která je otevřená. Narozdíl však od historie vyzvedá trvání, začátek a konec procesu. MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-X. s. 400

¹⁹ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-X. s. 401

Riordan se ve svých dílech využívá téměř všech typů archaického mýtu a představuje tak čtenáři jak ty nejznámější, tak ty méně známe mýty reprezentující rozsáhlou řeckou mytologii. Nejvíce jsou díla zaměřená na heroický mýtus, který také mimo jiné obsahuje příběhy o hrdinech a jejich skutcích.

V naší době se pod pojmem „mýtus“ v širším smyslu chápou historicky nepodložené příběhy o bájných postavách a krajích, například pověsti o historicky nedoložených, bájných zakladatelích panovnického rodu nebo o neexistujících zemích blahobytu apod.²⁰

1.3 Postavy řeckých mýtů

1.3.1 Bohové

Bohové jsou neodmyslitelnou součástí takřka všech řeckých mýtů, ať už je mýtus postaven přímo na nich, nebo jsou pouze jeho součástí.

Oproti obyčejným lidem byli bohové nesmrtelní a měli dar věčného mládí. Je však známo, že bohové mohli utrpět různá zranění a nebyli plně imunní vůči bolesti. K vyléčení různých zranění jim pomáhal lektvar z ambrosie, který jim zajišťoval právě zmiňovanou nesmrtelnost.²¹

Mnoho lidí by si mohlo myslet, že právě bohové byli prvními bytostmi na světě. Podle básníka Hésioda, který sepsal nejpodrobnější a nejrozšířenější výklad o vzniku světa, byl prvním stavem světa Chaos, který nechal zrodit Úrana (nebe) a Gaiu (země). Z jejich spojení se zrodilo 12 obrů, Titánů. Nejmladší z titánů Kronos zničil svého otce a chopil se tak vlády nad světem. Kronos zplodil několik dětí s Rheiou, a aby se vyvaroval osudu svého otce, tak své děti ihned po narození spolýkal. Jednoho dne Rheia svého manžela obelstila, a tím zachránila svého nejmladšího syna Dia. Poté započala dlouhá bitva mezi bohy a Titány, z níž vzešli bohové jako vítězové. Zeus se tak stal nejvyšším vládcem nebes i země a nastolil nový řád.²²

Po přemožení titánů si Zeus, Poseidon a Hádés rozdělili svět. Poseidon se stal pánem moří, Hádés podsvětí a samotný Zeus si ponechal vládu nad nebesy. Tito bohové ještě společně

²⁰ KULCSÁROVÁ, Zsuzsa. *Světové mytologie: nábožensko mytologické systémy národů světa*. Praha: Orbis, 1973. Pyramida (Orbis). s 12

²¹ HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Ilustroval Janneke MAAS. Dobřejšovice: Rebo Productions, 2003. s. 16

²² Tamtéž s. 17

s některými svými sourozenci a potomky sídlí na Olympu, kde podle Homéra není nikdy bouře ani vichřice a kde bohové žijí bez starostí. Na Olympu vedle Dia usedá jeho sestra a zároveň manželka Héra, která je ochránkyně žen a manželství. Hádova sestra Hestia, která vystupuje jen v některých mýtech, je však velice důležitá jako ztělesnění stability a blahobytu domácnosti. Athéna a Áres jsou bohové války, avšak Áres se vyznačuje zuřivými boji a válečným běsněním a Athéna jako strážkyně pokojného konání a vynálezkyně umění. Společně s božským kovářem Olympu Héfaistem ochraňují řemeslnou práci. Dále také Héfaistova družka, bohyně lásky a krásy Afrodita. Na Olymp se také dostaly Diovy děti Apollón a Artemis. Apollón charakterizuje jasnost ducha a schopnost jasnovidnosti, je označován za boha záře a světla. Apollonovým dvojčetem je panenská bohyně lovu a ochránkyně matek Artemis, se kterou jsou spojovány její průvodkyně – nymfy, od kterých vyžadovala střízlivé zachování míry a panenskou čistotu. Mezi olympské bohy pozvedl Zeus také svého syna Herma a Dionýsa. Hermes se charakterizuje svojí vynalézavostí a lstivostí. Ne bez příčiny se stal ochráncem obchodníků, ale i zlodějů a je také poslem mezi bohy a lidmi. Dionýsos je bohem zbavujících se všech zábran a rozpoutávajících vášně. Je bohem vína, kterým obšťastňuje lid. K olympijským bohům patří také Déméter, bohyně úrodnosti, která stejně jako Poseidon přichází na Olymp pouze jako host. Za to Hádes, pán podsvětí, svojí říši téměř nikdy neopouští. Velcí bohové Olympu tak panují nad celým světem ještě za pomoci svých níže postavených božských druhů.²³

V mnoha řeckých mýtech hraje roli metamorfóza. Bohové se v některých mýtech objevovali v podobě zvířete. U Dia to byl orel nebo býk, u Héry páv a kráva, u Athény sova, u Poseidona kuň a u Artemidy jelen.²⁴ Bohové také často používali své schopnosti proměny ve zvíře za účelem potrestání smrtelníků, kteří se nějakým způsobem bohu znelíbili nebo se vůči němu provinili. Je tomu tak například v mýtu o Arachné, která se odvážila vyzvat bohyni Athénu na soutěž ve tkání. Arachné se bohyni opravdu dokázala vyrovnat, a proto Athéna ze vzteku její výtvar roztrhala. Arachné se z žalu oběsila, ale protože Athéna v tomto činu viděla únik před trestem, tak ji proměnila v pavouka, jemuž je souzeno věčně viset a tkát. Schopnosti proměny ve zvíře hojně využívala i bohyně Kirké, která v *Odyssee* proměnila několik mužů z Odysseovi posádky v prasata.²⁵ V tomto případě nešlo o vykonání nějakého trestu, nýbrž o určité potěšení bohyně.

²³ KULCSÁROVÁ, Zsuzsa. *Světové mytologie: nábožensko mytologické systémy národů světa*. Praha: Orbis, 1973. Pyramida (Orbis). s. 239–247

²⁴ Tamtéž s. 235

²⁵ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. 5. upr. vyd., V Nakl. Brána 2. Praha: Brána, 2000. s. 55, 127

Také Riordan využil ve svém díle božské schopnosti metamorfózy, když čtenáři nastínil děj vyobrazením boje Orla s koněm, kteří zastupovali Dia a Poseidona. V případě Kirké vzal Riordan mýtus o Argonautech a přetvořil jej tak, aby byl pro dětského čtenáře hravější, srozumitelnější a zapadl do prostředí novodobého světa. Kirké v díle proměňuje Percyho v morče, které je někdy také označováno jako guinejské prase.

1.3.2 Polobožští hrdinové

Mýty o hrdinech jsou často postavené na jednoduchém vzorci, který představuje nějaké odloučení, iniciaci a návrat. Hrdina opouští domov a vydává se do světa nadpřirozených sil. Na své cestě musí čelit četným překážkám, kde testuje svou odvahu, vynalézavost a lstivost. K dosažení úspěchu mu napomáhají další hrdinové, obyčejní lidé nebo samotní bohové. Tito hrdinové účinkují v archetypálních příbězích, jejichž poselství je aktuální již po dlouhých tisíciletích. Častým motivem bývá sestup do podsvětí, kam vchází za účelem někoho spatřit nebo vysvobodit. Hrdina se ze svých cest vrací se schopností prokazovat dobrosrdečnost svým bližním.²⁶

Hrdinové, kteří jsou potomky boha a smrtelníka byli označováni jako héroové, v dnešní době se spíš setkáváme s pojmem polobozi. Ti sice nebyli nezranitelní, ale disponovali určitou nadpřirozenou silou. Asi nejznámějším a nejvýznamnějším řeckým héroem byl Hérakles, Římany nazývaný Herkules. Ten byl potomkem Dia a dcery mykénského krále Élektryóna. Héraklova obrovská síla se začala projevovat již v batolecím věku, kdy zaškrtil dva hady, které na něj poštvala žárlivá Héra. Hérakles byl uctíván v celém Řecku, převážně díky jeho mimořádným činům. Mezi ty nejznámější patřilo dvanáct úkolů (zabije nemejského lva a lernskou hydru, za jeden den vyčistí Augiášův chlév, ubije ptáky od Stymfálských močálů...), které mu zadal král Eurystheus. Za zmínku také stojí Hrdina Perseus, který je taktéž polobožský syn Dia. Ten se lidem dostal do paměti pro jeho čin, kdy zabil jedinou smrtelnou Gorgonu (Medúsu) a s využitím její uťaté hlavy, osvobozuje etiopskou královskou dceru Andromedu a svou novou vlast. Dalším významným polobohem byl Théseus, potomek Poseidona, který v labyrintu dokázal zabít Minotaura nebo Achilles., kterého jeho matka koupala v řece Styx.²⁷

²⁶ CAMPBELL, Joseph. *Tisíc tváří hrdiny: archetyp hrdiny v proměnách věků*. Praha: Portál, 2000. s. 41

²⁷ KULCSÁROVÁ, Zsuzsa. *Světové mytologie: nábožensko mytologické systémy národů světa*. Praha: Orbis, 1973. Pyramida (Orbis). s. 258–262

1.3.3 Mýtická stvoření

K řecké mytologii neodmyslitelně patří mýtická stvoření a příšery, se kterými řečtí hrdinové a bohové sváděli souboje. Mezi tu nejstrašnější z nich patřil stohlavý Tyfón, kterého zplodila Gáie s bohem nejtemnějšího podsvětí Tartarem. Podle Hésiodova díla se měl stát nástrojem pomsty a zničit Olymp. Po prohrané bitvě s Diem ho uvěznil pod sopku Ernu. Ještě však před svým pádem stačil Tyfón se svou ženou Echydrou zplodit několik příšer jako byla devítihlavá hydra, obrovský nemejský lev, krommyónská svině, lycká Chiméra, thébská Sfínx nebo trojhlavý pes Kerberos, kterého Hádes pověřil ochranou své podsvětní říše.²⁸ Tato stvoření se nejspíše stala téma nejobávanějšíma v řecké mytologii a porazit je mohl pouze opravdový hrdina, často za přízně bohů.

Velmi obávanými stvořeními byli taktéž kykloповé, jednoocí primitivní tvorové. Nejznámějším z nich byl Polyfém, kterého přivedli na svět Poseidon s nymfou Thoósy. V Homérově *Odyssee* je kyklop oklamán a oslepen hrdinou Odysseem, který se lstivě kykloповi představil jako „Nikdo“ a díky tomu zachránil sebe i zbylé členy jeho posádky. Dalšími příšerami, které můžeme nalézt v řecké mytologii jsou Gorgony, z nichž nejznámější je Medúsa, ohavné ženy s ptačími křídly Harpyje, lidožraví obři zvaní Laystrygonové nebo Sirény, které přiváděly proplouvající námořníky k šílenství.²⁹

Kromě nebezpečných příšer, se v řecké mytologii vyskytují i neutrální mýtické postavy jako jsou například nymfy, což jsou vodní, lesní nebo horské bohyně či polobohyně. Jejich častými společníky byli satyrové nebo vyšší bohové, zejména Apollón, Hermés a Dionýsos. Lesní nymfy neboli dryády žijí ve stromech, ve kterých je ukryta jejich životní síla. satyrové, lesní démoni, kteří se často hlásí k bohu vína Dionýsovi, často dryády pronásledovali a občas se tímto skutkem provinili. Nemůžeme však tvrdit, že by byli nějak nepřátelštější jako například kentauri. Tito čtyřnozí tvorové (napůl člověk, napůl kůň) tvořili surový a divoký národ. Výjimkou byl kentaur Cheirón, který se vyznačoval svou moudrostí a vzdělaností, byl také učitelem mnoha hrdinů jako je například Achilleus nebo Iáson. Kromě okřídleného koně Pegasa bychom v řecké mytologii nejspíše nenašli jiné výhradně kladné stvoření. Podle jednoho z mýtů se Pegasus zrodil z těla Gorgony v době, kdy jí Perseus uťal hlavu. Chránil vše živé a pomohl také Bellerofontovi v boji s Chimérou a Amazonkami.³⁰

²⁸ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. 5. upr. vyd., V Nakl. Brána 2. Praha: Brána, 2000 s. 430

²⁹ Tamtéž s. 147, 154, 242, 353, 398

³⁰ Tamtéž. s. 110–389

1.3.4 Vztahy bohů k hrdinům a sobě samým

Bohové s hrdiny nebo sami mezi sebou nevycházeli vždy nejlépe. Bohové se sice dokázali v boji semknout a porazit giganty, ale v dobách míru se začali pomalu projevat jejich zášti a slabosti. Velkým tématem v řecké mytologii byla nevěra. Je známo, že někteří bohové i hrdinové podváděli své manželky. Nevěře se nevyhnul ani nejvyšší bůh Zeus, který nespádal pouze bohyně, ale také pozemské ženy. Héra jako patronka manželství na Diovy milenky patřičně žárlila, a proto na ně nebo na jejich potomky sesílala různé kletby a způsobovala jim v životě potíže. Několik milenců také vystřídal bohyně krásy Afrodita, té paradoxně Zeus určil za manžela nejnevzhlednějšího ze všech bohů, chromého Héfaista. Afrodita poté hledala útěchu u ostatních bohů a smrtelníků, nejčastěji u Área, se kterým měla pět dětí.³¹

Bohové mezi sebou také často soutěžili. Příkladem může být spor mezi Hérrou, Afroditou a Athénou, které se všechny považovaly za nejkrásnější na světě a pro tento fakt byly schopné udělat téměř cokoli. O nejkrásnější z nich měl rozhodnout Paris, který doposud nepoznal ženu. Ten nakonec za nejkrásnější určil Afroditu, jelikož mu dala pro něj tu nejlepší nabídku. Také mezi Poseidonem a Athénou byl veden spor, ve kterém se utkali o to, kdo bude mít nadvládu nad nově založeným řeckým městem. Poseidon vytvořil městu proud slané vody a Athéna dala městu olivovník. Tento spor vyhrála Athéna, které připadla vláda nad zemí, jež dostala název Attika.³²

Bohové nepřinášeli hrdinům pouze strasti, ale často je také doprovázeli a chránili před nebezpečím. Perseovi by se například nejspíše nepodařilo setnout hlavu Medúse, kdyby jeho otec Zeus nepověřil Athénu a Herma, aby mu pomohli. Athéna mu darovala velký měděný štít a Hermés ukázal Perseovi jedinou správnou smrtelnou hlavu Medúsy. Bohům také imponovala odvaha hrdinů, a proto se těm nejjudatnějším rozhodovali pomoci. Takové pomoci se dostalo Héraklovi od Athény a Herma, kteří ho doprovázeli v podsvětí při plnění jednoho ze zadaných úkolů.³³

Příkladem dobrosrdečnosti byla bohyně Thetis, matka hrdiny Trojské války Achillea. Ta se snažila udělat vše, aby svého syna ochránila. Thetis věděla, že její syn má zahynout v boji,

³¹ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. 5. upr. vyd., V Nakl. Brána 2. Praha: Brána, 2000. s. 12, 166–168,

³² HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Ilustroval Janneke MAAS. Dobřevoje: Rebo Productions, 2003. s. 27–28, 66

³³ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. 5. upr. vyd., V Nakl. Brána 2. Praha: Brána, 2000 s. 172, 346–347

a proto ho koupala v řece Styx. Držela ho však za patu, a tak se toto místo stalo jeho jediným smrtelným bodem. Thetis dokonce pro svou lásku k synovi předstoupila před Dia a žádalo ho, aby dočasně nechal Trojany zvítězit.³⁴

Trojská válka celkově rozdělila bohy na dva tábory, kdy se na stranu Řeků přiklonili například Poseidon, Héra, Athéna nebo Thetis. Na straně Tróje zase stál Zeus, Áres či Apollón.

1.4 Mytologická proroctví

Řecké mytologické příběhy jsou často provázány proroctvím. Taková proroctví předpovídalo orákulum, které představovalo inspirované médium, které poskytovalo božskému hlasu ústa a tělo. Nejslavnější média tohoto typu byly Pýthie, sídlící v Apollónově věštírně v Delfách. Pýthie byly vybírány na celý život z prostomyslných dívek a stařen v přilehlých vesnicích.³⁵

V mýtech se vždy mluví pouze o jedné Pýthii. Pýthia nebylo osobní jméno, ale zosobňující pojmenování kněžky, jejímž prostřednictvím oznamoval Apollón vůli nejvyššího boha Dia lidem, kteří o to požádali a přinesli mu určitou oběť. Věštkyň byla zpravidla starší žena, která při věštění vydávala výkřiky, které kněží překládali ve veršovaná proroctví. Také sám Apollón vykazuje jasnost ducha a schopnost jasnovidnosti, proto se také stal bohem věštění a lyrické poezie.³⁶

Asi nejznámějším mýtem, kde hrálo svou roli delfské orákulum, je mýtus o Oidipově tragédii, kdy králi Láiovi a jeho ženě Iokastě orákulum předpovědělo, že až jejich syn dospěje, zabije otce a ulehne s vlastní matkou. I přesto, že se jak Oidipus, tak jeho rodiče snažili proroctví zabránit, tak neuspěli.³⁷ Na tomto příběhu můžeme vidět, že proroctví se nijak nedalo obejít a bylo i přes veškeré snahy ho odvrátit, vyplněno.

V díle Percyho Jacksona se také objevuje delfské orákulum, které je vyobrazeno jako již dlouho mrtvá žena, která příslušnému hrdinovi vyřkne jeho proroctví. V díle je pravidlem, aby se vedoucí výpravy vždy s orákulem poradil. Proroctví také bývá ve verších a nemá jednoznačný smysl. V samotném díle je řečeno, že proroctví mají často dvojí význam a pravda

³⁴ HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Ilustroval Janneke MAAS. Dobřejiovice: Rebo Productions, 2003. s. 245–246

³⁵ VÍTEK, Tomáš. *Věštění v antickém Řecku*. Praha: Herrmann, 2010. s. 29

³⁶ LÖWE, Gerhard a Heinrich Alexander STOLL. *ABC antiky*. Praha: I. Železný, 2000. Malá moderní encyklopedie (Ivo Železný). s. 31, 311

³⁷ AUERBACH, Loren, COTTERELL, Arthur, ed. *Mytologie: bohové, hrdinové, mýty*. Praha: Slovart, 2007. s. 63

nebývá vždy jasná, dokud se události neodehrají. Riordan díky svým znalostem mýtů mohl orákulu věnovat celou příběhovou linii, kdy se v díle objevuje smrtelnice Ráchel, která je díky svým schopnostem vidět do budoucnosti a minulosti, předurčena stát se novým „hostitelem“ pro orákulum.

2 Fantasy

Fantasy literatura je v dnešní době již velmi oblíbeným žánrem v podstatě u všech věkových kategorií. Fantasy je těžko vymezitelný žánr a jeho všeobecně uznávaná a přesná definice v podstatě neexistuje.

Fantasy můžeme brát za dědice hrdinského eposu (mýtu) a pohádky. Jak v pohádce, tak v mýtu můžeme najít fantastickou, ale i logickou složku. Důležité však je to, že v mýtu a pohádce se tyto složky překrývají, navzájem splývají a vzájemně se podporují. Na rozdíl ve fantasy dochází k vnitřnímu rozporu, kdy fantastické je vědomě prezentováno jakožto fantastické v konfrontaci s logickým.³⁸

Pohádky se tradovaly ústní lidovou slovesností a byly dlouho spjaty se světem dětí. Zrcadlí věčné dětské touhy v té nejčistší podobě, prostřednictvím fantastických světů, kde se z každého chlapce může stát princ a z každé dívky princezna, kdy vše směřuje ke šťastnému konci. V hrdinské epice se zase odráží tužby drsnějšího a sobečtějšího charakteru, v těchto světech se hrdinové vydávají na nemilosrdný hon nestvůr, při čemž z krvavých soubojů získávají důstojnost a četné pocty. Oby tyto literární žánry se v místy navzájem prolínají.³⁹

Fantasy literatura je velmi často spojována nebo dokonce zaměňována s žánrem sci-fi. Oba tyto žánry se ovlivňují a částečně překrývají.

U fantasy víme, že se z větší části jedná o vymyšlené příběhy, které popírají veškerou logiku. Je zde přítomna magie, nadpřirozené bytosti apod. Sci-fi se na rozdíl od fantasy snaží události racionálně a logicky podložit a vysvětlit. Většinou se příběhy sci-fi žánru odehrávají v budoucnosti nebo v alternativní historii. Jejich tématem jsou různé experimenty, přelomové vynálezy nebo nadpřirozené schopnosti člověka.⁴⁰

Fantasy můžeme stále považovat za poměrně mladý žánr. V průběhu jeho existence se vytvořily tři hlavní žánrové varianty: **Epická fantasy**, kde je kladen důraz na propracovanou kompozici s několika dějovými liniemi. Vytváří sofistikovaný druhotný svět, kde je v hlavní roli určitá skupina hrdinů. Do tohoto podžánru patří například *Pán prstenů*. **Hrdinská fantasy** (heroic fantasy nebo také sword and sorcery) vychází

³⁸ NEFF, Ondřej a Jaroslav OLŠA. *Encyklopedie literatury science fiction*. Praha: AFSE, 1995. s. 22

³⁹ PRATCHETT, Terry, PRINGLE, David, ed. *Fantasy: encyklopedie fantastických světů* ; hlavní předmluva Terry Pratchett ; hlavní editor David Pringle. Praha: Albatros, 2003. s.8

⁴⁰ ADAMOVIČ, Ivan. *Slovník české literární fantastiky a science fiction*. Praha: R3, 1995. s. 6

z nějakého heroického mýtu jako je tomu například v díle *Barbar Conan*. **Science fantasy**, ta stojí na hranici fantasy a sci-fi, je v ní obsažena jak magie a nadpřirozeno, tak i vědecké, racionálně vysvětlitelné prvky. Takovým příkladem může být série *Star wars*. Žánr fantasy se postupem času začal kromě v literatuře také objevovat i v kinematografii, divadlech nebo stolních a počítačových hrách.⁴¹

U fantasy žánru není vždy jednoznačné, do jaké kategorie vybraná díla zařadit. Samotná díla mohou odrážet prvky vícero podžánrů fantasy, což platí i u pětídílné série Percyho Jacksona. Narativ a zasazení díla nejvíce odpovídá podžánru hrdinské fantasy s určitými prvky městské fantasy (urban fantasy). Autor se převážně zaměřuje na hlavní postavu, která odráží příběhy slavných hrdinů, které známe z heroických řeckých mýtů. Díky zasazení příběhu do novodobého amerického města New Yorku můžeme tuto pentalogii považovat i za žánr tzv. urban fantasy, u které se děj odehrává v současnosti či nedávné minulosti, tak jak to pojal právě autor Rick Riordan.

2.1 Moderní fantasy

Žánr moderní fantasy se začal rozvíjet a popularizovat až v posledních několika desetiletích, někdy jsou však za fantasy považovány již staré řecké eposy a mýty. U těchto starověkých žánrů se jedná spíše o mýtické zdroje než o samotnou fantasy.⁴²

I přesto můžeme tvrdit, že počátek moderní fantasy je v mýtu a vychází z několika mytologických okruhů. K těmto okruhům patří starořecká mytologie, ve které působí Zeus, Héra, Apollón, Athéna a mnoho dalších bohů, polobohů, heroů, smrtelníků a nadpřirozených bytostí. Fantasy také často vychází z keltské, především irské kultury, mytologie Germánů, starých Skandinávců a Islandců obsahující příběhy o bozích, jakými jsou například Odin, Thor nebo Loki. Posledním takových okruhem je inspirace židovsko-křesťanskou biblí a knih apokryfů. K tomuto náboženství se hlásí několik milionů lidí po celém světě. Mnoho z nich však pokládá za nevhodné, aby žánr fantasy čerpal z těchto náboženských zdrojů. Spisovatelé kromě těchto okruhů oživilí několik třeba již mrtvých mýtů z různých civilizací – starověké Mezopotámie, Egypta, Indie, Arábie, Číny Japonska...⁴³

⁴¹ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. s. 188

⁴² Tamtéž s. 188

⁴³ PRATCHETT, Terry, PRINGLE, David, ed. *Fantasy: encyklopedie fantastických světů*; hlavní předmluva Terry Pratchett; hlavní editor David Pringle. Praha: Albatros, 2003. s. 12-13

V průběhu dějin se fantasy rozrostla z původní mytologie do celé řady forem. Známé fantastické povídky ze starého Egypta, kdy většinou vyprávění vycházelo z určité legendy, což by se dalo přeložit jako „skutečnost převyprávěnou za použití fantastických prvků.“ Dalším vzorem pro vznik řady příběhů se staly Homérovy slavné eposy *Ilias* a *Odyssea* nebo *Argonautika* Apollónia Rhodského. Fantastické příběhy s antickou civilizací nezanikly a tvořily se i ve staletí starého starověku, z tohoto období se dochoval anglosaský epos *Beowulf*, vycházející z hrdinské báje. Jako přímé předchůdce dnešní fantasy literatury můžeme označit rytířské romány. Tyto romány na rozdíl od starých mýtu nezastíraly, že jsou čistou fikcí. Historické skutečnosti v těchto příbězích hrály zcela zanedbatelnou roli.⁴⁴

Ve dvacátém století se na scéně fantasy objevují dva významní autoři, jejichž díla jsou považována za základní klasiku tohoto žánru. Jedním z nich je J.R.R Tolkien s fantasy literaturou jako *Hobit aneb cesta tam a zase zpátky* (1937) nebo třísvazkový *Pán prstenu* (*Společenstvo prstenu*, *Dvě věže*, *Návrat krále*) (1954) a od Clive Staples Lewise *Letopisy Narnie* (1950–56). Tito významní autoři se stali vzorem pro další vývoj epické fantasy a vytvořili podmínky k přijetí dalších podžánrů (High fantasy, Sword and sorcery).⁴⁵ Fantasy se rozvíjelo dále i v pozdějších letech a vznikaly proto například žánrové varianty jako humoristická, satirická nebo parodická fantasy.

2.2 Hrdinové fantastického světa

V této kapitole bych se nejprve zaměřil na to, jak se takový hrdina fantasy vůbec zrodí. Samotný počátek a tzv. zrození hrdiny často zapříčiňuje nějaká katastrofa, která může být přírodní, společenská nebo zaviněna zásahem nějaké vyšší moci. Hrdina může vzniknout i čistou náhodou, když se přihodí něco pozoruhodného, co zanechá vzpomínku vymykající se všednímu životu.⁴⁶ Hrdina může být již předurčený, kdy ještě například neví o svém osudu či svých magických schopnostech, které se projeví až v průběhu děje, jako tomu je právě v případě Percyho Jacksona.

⁴⁴ PRATCHETT, Terry, PRINGLE, David, ed. *Fantasy: encyklopedie fantastických světů* ; hlavní předmluva Terry Pratchett ; hlavní editor David Pringle. Praha: Albatros, 2003. s. 9–11

⁴⁵ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. s. 189

⁴⁶ ČERMÁK, Martin: *Kognitivní a didaktický potenciál literatury fantasy*. Katedra českého jazyka a literatury. Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 2007. s. 71

Čermák poznamenává, že hrdina se může zrodit tak, jak tomu bylo v mýtických příbězích (hrdina je zrozen k tomu být hrdinou). Za základě vlastní četby se však domnívá, že hrdina se naopak hrdinou stane ať už ze své vůle, nebo proti ní.⁴⁷

Tento pohled na věc nám koresponduje s hrdinou Percy Jacksonem, který se z počátku nedokázal smířit se svým původem a stává se tak hrdinou proti své vůli. Postupem času však přijímá svůj osud a koná hrdinské činy s jasným cílem.

Často se můžeme setkat s hrdinou outsiderem, který se stal čtenářsky velmi populárním. Tento typ hrdiny vykonává nějaký mimořádný skutek, který by od něj nikdo nečekal. Na tomto prototypu ukazuje, že hrdinou se může stát v podstatě každý. Názor však na to, v čem spočívá hrdinskost může být velmi relevantní a může se lišit v očích autora, čtenáře nebo postavy samotné.⁴⁸

Hrdinu outsidera zakomponoval do svého díla také Rick Riordan, což je pro dětskou fantasy literaturu typické. Jeho hlavní hrdina Percy je problémový žák s poruchou pozornosti, který nemá moc kamarádů. Dětský čtenář se s hrdinou může v některých věcech ztotožnit a lépe se ponořit do děje příběhu. Rick Riordan také neuznává pouze jednoho hlavního hrdinu. Hrdinou se v jeho díle může stát každý, kdo se o to zaslouží. Může to být hrdina bojující za dobrou věc, hrdina padlý v boji nebo dokonce záporná postava, která v posledních chvílích odmítla zlo a přidala se na stranu dobra.

Ve fantasy se často setkáváme se skutečností, že hrdinovi jeho úděl příliš nevyhovuje. Pokud tomu tak je, má fantasy hrdina většinou možnost svůj úděl vzít do vlastních rukou a měnit sebe, svůj osud i okolní svět. Díky tomu pak vyvstane otázka, jak velká míra předurčenosti se v těchto příbězích vyskytuje, zejména když stojí na mýtických základech. Čermák se domnívá, že ve fantasy většinou vždy více záleží na hrdinově úsudku, osobním rozhodnutí, příklonu k určitým hodnotám, na svých přátelích a nepřítelích než na nevyhnutelnosti osudu.⁴⁹

V Percy Jacksonovi hraje tzv. osudovost velmi velkou roli. Narativ děl je velmi často ovlivněn určitým proroctvím, které je nejčastěji vyřčeno na začátku jednotlivého díla. Ostatně i celá pětidílná série je protkaná jedním velkým osudovým proroctvím. Čtenář

⁴⁷ ČERMÁK, Martin: *Kognitivní a didaktický potenciál literatury fantasy*. Katedra českého jazyka a literatury. Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 2007. s 72

⁴⁸ Tamtéž s. 72

⁴⁹ Tamtéž s. 73

má tak možnost si představit, jakým směrem se bude příběh ubírat. Autor i přesto zachovává archetyp mytologického proroctví, které je nevyhnutelně vyplněno, ale ne však tak, jak si čtenář z počátku mohl myslet. Z toho tedy můžeme vyvodit, že si autor u proroctví snaží zachovat určitou archetypálnost, na druhou stranu nechává hrdinu rozhodovat podle své vlastní intuice v prospěch dobra a také svých přátel.

Hrdinové fantasy literatury se často nemusí lišit od hrdinů mýtů, pohádek nebo sci-fi žánru. Díky velké popularitě fantasy v posledních desetiletí začaly vznikat různé typologie hrdinů, které často napodobovaly nebo kopírovaly příběh cesty hrdinů ostatních autorů fantasy žánru. To vedlo k jejich kategorizaci a zařazení do určitých typů.

Podle Hlouškové je typický fantasy hrdina dominantní a musí splňovat jednu z těchto čtyř vlastností:

1. Vyniká určitými fyzickými nebo psychickými schopnostmi
2. Má výjimečný původ, případně jeho zrození doprovázely výjimečné jevy
3. Má za sebou významné historické události a disponuje sociálními kontakty
4. Je vlastníkem magického předmětu, nebo má osobní výhodu získanou magií⁵⁰

Náš hrdina by v tomto ohledu splňoval téměř všechny uvedené vlastnosti. O našem hlavním hrdinovi však nemůžeme říct, že by byl dominantní hned od začátku příběhu. Jeho dominance a sebevědomí díl od dílu narůstá díky sebepoznání a uvědomění si svého údělu mezi polobohy. V průběhu jeho dobrodružství se tak dostáváme i do momentů, kdy se o dominanci pře s ostatními typickými vůdčími hrdiny.

Nemůžeme říct, že by Percy vynikal nějakou velkou fyzickou silou, jak tomu je například u superhrdinů. Ano, je to polobůh a tím pádem má jistým způsobem navrch před smrtelníky, avšak jeho zdroj síly pramení z jeho psychických schopností. Kromě toho, že umí mluvit s koňovitými a mořskými tvory, disponuje jako syn Poseidona silou ovládat a manipulovat s velkými objemy vody. V kontaktu s vodou dokáže hojit rány, regenerovat své tělo a nabírat velké množství síly.

Percy se v dílech dostává ke spoustě magickým předmětům, ať už je dostane jako dar k překonání nějakého zdroje zla, nebo si magický předmět sám vydobude například tím, že porazí určitou mýtickou příšeru (hlava Medúsy, nemejská lví kůže). Kromě

⁵⁰ HLOUŠKOVÁ, Zuzana. *Žánr fantasy v české literatuře po roce 1990*. Praha : Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2007. 95 s. 12

těchto předmětů, které využívá jen v určité části příběhu, je téměř po dobu všech pěti dílů vlastníkem magického Anaklusmu, což je kuličkové pero, které se po otevření promění v meč z nebeského bronzu. Typičnost tomuto fantasy hrdinovi dodává také to, že je to jediný Poseidonův polobožský syn narozený po druhé světové válce, což odráží jeho výjimečný původ.

2.3 Fantastické světy

Pokud se začteme do fantasy literatury, určitě v ní narazíme na svět, který se od toho našeho „reálného“ patřičně liší. Tyto světy, modelované v rámci prostoru textů, mohou být imaginární, paralelní nebo zahrnující vstup do pseudohistorie našeho světa. Přechod mezi těmito světy můžeme označovat jako vstup do jiné dimenze.⁵¹

„Fantasy je vnitřně soudržné vyprávění. Pokud se odehrává v tomto světě, vypráví příběh, který je v námi vnímaném světě neuskutečnitelný. Pokud se odehrává v jiném světě, jde o neuskutečnitelný svět, třebaže příběhy, jež se v něm odehrávají, mohou být v jeho rámci možné.“⁵²

Svět fantasy v propojení s jeho příběhem takto definoval John Clute. Tato teorie odráží vymyšlené světy nejznámějších autorů fantasy jako jsou J.R.R. Tolkien nebo C.S. Lewis, kteří zkonstruovali své imaginární světy do posledních detailů. Rick Riordan ve svém díle nevyužil žádných paralelních světů ani nezasadil příběh svého díla do nově vymyšleného světa tak, jako výše zmínění autoři. Riordanovi se povedlo přenést západní civilizaci a celý její mytologický svět do našeho reálného světa, konkrétně do amerického města New York. Díky tomu nemusel vymýšlet žádné nové kultury, národnosti nebo speciální jazyky, jak tomu nechal vzniknout například Tolkien.

Clute sice uvádí, že fantasy příběhy v našem světě jsou neuskutečnitelné, avšak dětský čtenář tento fakt dle mého tolik nevnímá a sám si může představovat, že pod celým USA se mohlo rozprostírat Daidalovo bludiště, a že se skutečně v Los Angeles nachází vstup do podsvětí, tak jako děti mohou věřit pohádkám a vstupu do pekel. Na důvěryhodnosti tomu dodává i to, že sám hlavní hrdina ke čtenáři promlouvá jako vypravěč, který tyto místa v USA nalézá a objevuje.

⁵¹ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. s. 188

⁵² Clute, J. in: Adamovič, I.: *Léčba krajiny fantasy*. In: Ikaric 7/1999, s. 47–49

Již jsme se v práci zmiňovali o autorech jako Tolkien a Lewis, ti zprostředkovali čtenáři vstup do nově vytvořeného fiktivního světa s uměle vytvořenou mytologií. Díky těmto přelomovým autorům můžeme fantasy světy rozdělit na dva typy „tolkienovský“ a „lewisovský“. Zatímco Tolkien zkonstruoval úplně nový svět do nejmenšího detailu, Lewis využil prostupnosti více světů.⁵³ Jelikož Riordanova tvorba nemá s „tolkienovským“ typem světa toho tolik společného, zaměříme se spíše na porovnání s „lewisovským“ typem a jeho sedmidílnou sérii s názvem *Letopisy Narnie*.

V té můžeme nalézt klasické iniciační příběhy. Vstup do osobitého mýtického světa s vlastními pravidly, který je umožněn pouze „nevinným dětem“. Průchodem do onoho světa se stává zadní stěna skříně nebo obraz, který je vtáhne do své scenerie. Narnie je osobitý svět plný pohádkových bytostí a lidí, co svádí boj mezi dobrem a zlem. Také čas plyne v Narnii jinak než Zemi, a to mnohem pomaleji. V reálném světě právě probíhá druhá světová válka, takže můžeme říct, že je vsazen do nedávné minulosti.⁵⁴

Pokud se blíže podíváme na svět Percyho Jacksona, narazíme na určité podobnosti právě se světem „lewisovského“ typu. Obě knižní série se odehrávají v blízké minulosti v reálném světě. I přesto, že se příběh *Letopisů Narnie* odehrává spíše v imaginárním světě, tak jeho postavy jsou ze světa reálného, stejně tak jako u Percyho Jacksona. U Lewise se objevuje motiv druhé světové války, na kterou v díle Riordan také často odkazuje. Riordan svůj fiktivní svět nebo lépe řečeno prostor, opět zasadil do USA, konkrétně na Long Island. Tímto místem je „Tábor polokrevných“ což je místo ohraničené magickými hranicemi, za které smí vstoupit pouze bohové a polobožské děti. V táboře polokrevných se kromě polobohů nalézají také různá mytologická stvoření jako satyrové, dryády a víly. Toto místo má vlastní řád, určité tradice a pravidla. Dětské polobohové zde podstupují určitý trénink na obranu před mýtickými příšerami. Je to také místo všemocné magie a kouzel. Čas zde sice plyne stejně rychle jako za hranicemi tábora, to ale neznamená, že odlišné pojmání času Riordan ve svém díle nevyužil.

Dle těchto informací bychom tedy mohli svět Ricka Riordana lehce připodobnit právě k tomu lewisovskému. Dalo by se tedy aspoň říci, že zde mohla být z jeho strany určitá inspirace. U Riordana se sice nejedná o velký fikční svět, ale i tento fikční prostor můžeme přirovnat k popisu „lewisovského“ typu světa. V „tolkienovském“ typu jsem

⁵³ ZACHOVÁ, Alena. *Mýty a mýtotvorné příběhy v četbě dětí a mládež*, Olomouc: Votobia, 2004. s. 97

⁵⁴ Tamtéž s. 5

žádné výrazné podobnosti nenašel, a proto jsem se zde o tomto typu tolik nezmiňuji. Může za to nejspíše i fakt, že jak Lewisovo, tak Riordanovo dílo cílí spíše na dětské čtenáře.

3 Dětská literatura

V této práci jsme si již uváděli, že někteří autoři fantasy cílí se svými díly na děti a mládež. Vedle zmiňovaného Lewise, se fantasy tvorbou pro děti a mládež zabývala J. K. Rowlingová, která nechala vzniknout všemi známou osmidílnou řadu knih o Harrym Potterovi. Sám Rick Riordan je považován za autora knih pro děti, a proto bych se v této bakalářské práci právě o dětské literatuře rád zmínil.

Dětská literatura, označovaná také jako literatura pro děti a mládež (LPDM) se vyznačuje svým protikladem k literatuře pro dospělé. LPDM je určena zpravidla dětem a mladistvým ve věku 3–16 let. Některé žánry v oblasti LPDM odpovídají specifickému věku dítěte. U předškolního věku (3-6 let) to jsou říkadla, hádanky, obrázkové knihy, povídky z dětským a zvířecím hrdinou apod. Pro mladší školní věk (6–10 let) to jsou zejména autorské pohádky, komiksy nebo pověsti a ve starším školním věku (11–15 let) dítě vyhledává spíše dobrodružné romány, fantasy nebo například naučnou beletrii. V LPDM je často využito vypravovací ich – formy k vzájemné reflexi dětí a dospělých. Dětský vzhled je dán vnitřní schopností tvůrce evokovat dětský věk a nápadně komunikovat se čtenářem. Často se v LPDM můžeme setkat s barevnými ilustracemi.⁵⁵

Riordanova tvorba je řazena do dětské literatury pro starší školní věk, někdy také do specifického druhu dětské literatury, který je označen jako Young adult literatura. V jeho dílech si můžeme hned všimnout několika prvků odrážející dětskou literaturu. Rick využívá ve svých dílech poměrně velkého písma, což je pro dětskou literaturu typické. Hlavní hrdina je z počátku vyobrazen jako outsider, kdy také často k samotným čtenářům promlouvá v podobě vypravěče. Tím se autor snaží vtáhnout čtenáře do děje a navodit pocit, že se z fiktivního příběhu stává realita. Existuje jak ilustrované, tak i neilustrované vydání této pětidílné série. V neilustrovaném vydání je jedinou ilustrací mapa bojiště, kterou často využívá ve svých dílech J. R. R. Tolkien.

Coatsová ve svém díle zmiňuje, že preadolescentní a Young adult literaturu od sebe rozlišuje tematika sexu. Pokud literatura obsahuje sexuální tematiku, můžeme ji podle

⁵⁵ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004

Coatsové považovat za žánr Young adult literatury. Pokud se v díle sexuální tematika nevyskytuje, považujeme ho za vhodné pro děti.⁵⁶

3.1 Young adult literatura

Young adult literatura je definována americkou knihovnickou organizací jako literatura pro náctileté a mladé ve věku 12-18 let. Z výzkumů však vychází, že tuto literaturu vyhledávají i dospělí až do věku 30 let. Young adult literatura zahrnuje žánry od sci-fi a fantasy až po vzdělávací romány. Většina těchto žánrů má společného hrdinu, který je čtenáři často blízký věkem, a především svými specifickými zážitky a situacemi, které prožívá. Pro tyto knihy se také můžeme setkat s označením jako problémové novely.⁵⁷

Young adult literaturu můžeme identifikovat podle problémových témat jako je například šikana, vztahy opačných pohlaví nebo sociální problémy. Takovým posláním této literatury je potom identifikovat čtenáře s hlavním hrdinou příběhu, který si těmito problémy prochází. Knihy potom nabízí různé způsoby, jak tyto možné problémy nenásilně řešit. Díla tohoto žánru spojuje také to, že jsou zaměřeny na příběh. Mívají silnou dějovou linii se snadno zapamatovatelnými osobitými postavami. V příběhu nalezneme autentické dialogy nebo jednoduché, snadno srozumitelné vtipy.⁵⁸

V Riordanově díle bychom přímo sexuální tematiku nenašli. To by tedy odporovalo teorii Coatsové, podle které by dílo žánru Young adult mělo tuto tematiku obsahovat. Na druhou stranu můžeme v dílech pozorovat postupně se vyvíjející romantické vztahy hrdinů, které díl od dílu gradují – Grover a lesní nymfa Juniper, Percy a Annabeth. V dílech také můžeme narazit i na téma nešťastnou lásku, kdy jedna ze zamilovaných postav umírá. V díle se vyskytuje jak motiv šikany, tak sociálních problémů. Oba tyto motivy odráží Percyho nevlastní bratr Tyson, který vyrůstá bez rodičů a za svůj odstrašující vzhled je šikanován ze strany spolužáků. Hlavní postavy mnohdy vychovává pouze jeden rodič, který je často v roli usurpátora, aspoň tedy z pohledu oněch postav, polobožských dětí. Celá pentalogie Percyho Jacksona je provázána různými vtipy, které se objevují i při vážných událostech v příběhu (při nebezpečí, po

⁵⁶ COATS, Karen. *Young Adult Literature: Growing Up, In Theory*. In: *Handbook of Research on Children's & Young Adult Literature*. Illinois State University: Routledge, 2010, s. 322.

⁵⁷ MEC, Tereza. *Fenomén Young Adult: literatura mladá a neklidná*. Magazín.dobre-knihy.cz [online]. Praha: dobre-knihy.cz, 2015 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <https://magazin.dobre-knihy.cz/literarni-zajimavosti/fenomen-young-adult/>

⁵⁸ Tamtéž

přemožení hrozby, v citlivých věcech). Riordan vnesl snahu napsat dílo humorně už tím, že téměř každá počáteční kapitola obsahuje určité vtipné nastínění příběhu.

Pro všechna tato fakta bychom mohli dílo Ricka Riordana považovat za Young adult literaturu. Objevuje se zde však určitá gradace těchto, dalo by se říci adolescentních tabuizovaných témat jako je sexuální tematika nebo smrt, kdy první tři díly (Zloděj blesku, Moře nestvůr, Prokletí titánů) bych řadil spíše do dětské literatury a zbylé dva (Bitva o labyrint, poslední z bohů) již do literatury Young adult.

4 Recepce díla

V této kapitole bych se rád zaměřil na samotného autora a jeho pětidílnou sérii Percyho Jacksona, která se stala celosvětově velmi populární nejen u dětských čtenářů, ale také mezi dospělými.

Rick Riordan se psaní věnoval již od mládí. Napsal několik povídek, které se však nedočkaly úspěchu. Po vystudování vysoké školy se stal učitelem v Texasu, kde vyučoval angličtinu a dějepis. Právě díky těmto studijním předmětům měl velké předpoklady k napsání bestselleru jako je série Percy Jackson. Zajímal se o jazyk a historii, kde v jeho středu zájmu byla právě mytologie. Nápad na napsání této série mu vnuknul jeho teprve čtrnáctiletý syn Haley, pro kterého Riordan vymyslel vlastní mytologický příběh, inspirovaný řeckou mytologií. Riordanovy příběhy jeho syna natolik bavily a inspirovaly, že nechal vydat první díl této série s názvem *Percy Jackson: Zloděj blesku* (The Lightning Thief, 2005). Riordan se v tvorbě hlavní postavy inspiroval právě Haleyim, který také jako Percy trpí ADHD a dyslexií.⁵⁹

Riordanovo dílo na sebe okamžitě strhlo vlnu pozornosti. Po vydání 28. června 2005 se prodalo přes 1.2 milionu kopií. Kniha vyšla v několika jazycích a byla publikována po celém světě. V roce 2010 byl podle knihy natočen stejnojmenný film, kterému se již nedostalo takového ohlasu. Po velkolepém úspěchu Riordan opustil svou práci učitele, aby se mohl plně věnovat psaní. Pokračování na sebe nedalo dlouho čekat a 1. dubna 2006 vydává druhý díl s podtitulem *Moře nestvůr* (The Sea of Monsters, 2006). Tento díl získal stejně jako *Zloděj blesku* několik literárních ocenění a obecně kladných hodnocení. Po umístění na trh se prodalo přes 100 000 kopií v brožované podobě. Poté následovaly knihy s podtituly *Kletba titánů* (The Titan's Curse, 2007), *Bitva o labyrint* (The Battle of the Labyrinth, 2008) a závěrečný díl *Poslední z bohů* (The Last Olympian, 2009). Riordan na tyto díla navazuje svou opět pětidílnou sérií s názvem *Bohové Olympu* (The Heroes of Olympus), která je také založena na řeckých a římských mýtech. Opět velký úspěch této série motivoval Riordana k napsání další pentologie, tentokrát s názvem *Apollónův pád* (Trials of Apollo). V této sérii vystupuje jako hlavní hrdina Apollon, který byl Diem svržen z Olympu.⁶⁰

⁵⁹ *An Interview With Rick. Rick Riordan* [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: <https://rickriordan.com/about/an-interview-with-rick/>

⁶⁰ *Percy Jackson & the Olympians*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2021 [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Percy_Jackson_%26_the_Olympians#Sequel_series

Rick Riordan se stal nejprodávanějším autorem více než dvaceti románů pro mladé čtenáře, včetně sérií o Percy Jacksonovi. Kromě literatury pro děti je autorem mnohokrát oceňované série *Tress Navarre* pro dospělé, která získala tři literární ceny v žánru „mystery genre“. Jeho díla byla přeložena do více než dvačtyřiceti jazyků a jen v USA bylo vytištěno přes milion kopií.⁶¹

Rick Riordan si svými fantasy sériemi získal srdce stovky tisíců dětských čtenářů. Pokud se budeme ptát, proč zrovna tento autor je u dětí takto oblíbený, můžeme uvést několik příkladů. Děti obecně vždy fascinovala mytologie ve spojení s nadpřirozenými bytostmi, kouzly a strašlivými příšerami. Právě Riordan dokázal vybrat ty nejzajímavější mýty z řeckých dějin a představit je ve zkrácené, srozumitelné a vtipné formě tak, aby tomu každý mladý čtenář porozuměl. Na díle se také přičinili samotní Riordanovi žáci základní školy, kde vyučoval. Tito žáci využili svou dětskou fantazii a přispěli tak k vytvoření série Percyho Jacksona. K popularitě také zajisté přispělo zpracování hlavních hrdinů, kteří často odrážejí příběhy samotných dětských čtenářů, což dílu přidává na autenticitě. Dílo je také jedinečné svou hlavní postavou Percym, který je v roli vypravěče a podává příběh tak, že se vše v knize doopravdy odehrává nebo odehrávalo. Čtenář tak může začít věřit, že je takovýto příběh opravdu možný (alespoň v jeho fantazii). Dětský čtenář si pak v hlavě může vytvářet různé konspirace a představovat si, že je také polobožský hrdina apod. Můžeme říci, že Riordan hraje prostřednictvím této hlavní postavy s dětským čtenářem hru, na kterou může, ale nemusí přistoupit.

⁶¹ *An Interview With Rick. Rick Riordan* [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: <https://rickriordan.com/about/an-interview-with-rick/>

5 Mytologie v moderním světě

Autor Rick Riordan, jak už jsem zmiňoval, přenesl ve svém díle západní civilizaci do novodobého a technicky vyspělého města New Yorku. Aby celý tento koncept mohl fungovat, musel bohy a mýtické bytosti přemístit a adaptovat je pro moderní svět.

Téměř na počátku příběhu vysvětluje Cheiron Percymu, a ostatně i čtenáři, jak se západní civilizace postupem času přesouvá a mění jádro západu.

„Myslíte tím, že řečtí bohové jsou tady? Jako... v Americe?“

„No jistě. Bohové se stěhují spolu s jádrem Západu.“

„S čím?“

„No tak Percy, s tím, co nazýváte ‚západní civilizace‘. Myslíš si, že je to jenom něco abstraktního? Ne, je to živá síla. Kolektivní vědomí, které jasně plane už tisíce let. Bohové k němu patří. Dalo by se dokonce říct, že jsou jeho zdrojem, nebo přinejmenším jsou s ním tak pevně svázáni, že prostě nemohou zmizet, dokud nebude vyhlazena celá západní civilizace. Oheň vzplál v Řecku. Pak, jak dobře víš – nebo jak doufám víš, protože jsi absolvoval mé hodiny – se jádro ohně přestěhovalo do Říma a s ním i bohové. Jistě, dostali jiná jména – Jupiter místo Dia, Venuše místo Afrodity a tak dál – ale byly to stejné síly, stejní bohové.“ „A pak umřeli.“ „Umřeli? Ne. Copak Západ umřel? Bohové se prostě přestěhovali, do Německa, Francie, Španělska, vždycky na čas. Jsou prostě tam, kde oheň plane nejjasněji. Několik staletí strávili v Anglii. Stačí se podívat na architekturu. Lidé na bohy nezapomínají. Všude, kde za posledních tři sta let vládli, je vidíš na obrazech a jako sochy na nejvýznamnějších budovách. A jistě, Percy, teď jsou samozřejmě u nás ve Spojených státech. Podívej se na náš symbol, Diova orla. Podívej se na sochu Prométhea v Rockefellerově centru, na řecké fasády vládních budov ve Washingtonu. Najdi mi nějaké americké město, kde by řečtí bohové nebyli nápadně vystaveni na mnoha místech.“⁶²

K uvěřitelnosti, že se západní civilizace skutečně nevymizela, přispívá i zmínka o římském božstvu nebo o architektuře, která se na těchto místech ve skutečném světě doopravdy nachází.

⁶² RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 82-84

Riordan nepřizpůsobil modernímu světu pouze bohy a mýtická stvoření. Zaměřil se také na prostředí i na mytologické předměty, kterým sice ponechal své schopnosti, ale dal jim novodobější vzhled. Viz (kapitola 6).

Bohové se v díle chovají nadřazeně, využívají smrtelníky a hrdiny a baví se na jejich účet tak, jak to známe z řeckých mýtů. Na druhou stranu jsou závislí na jejich víře a činech. Pro svou hrdost a nadřazenost to však nikdy nepřiznají.

Bohové se i přesto přizpůsobili lidem natolik, že používají lidské vynálezy, šatí se jako lidé, konzumují lidské potraviny nebo hrají moderní videohry. To vše můžeme vidět v této ukázce, kde bůh Dionýsos rozmlouvá s Percym.

„Jestli Olymp padne, rozplynou se nejen bohové, ale začne se rozpadat všechno, co je spojené s našim odkazem. Samotná struktura té vaší neduživé bezvýznamné civilizace (...) „Možná ne hned, ale pamatuj na má slova, chaos Titánů přinese konec západní civilizace. Umění, právo, ochutnávky vína, hudba, videohry, hedvábné košile, malby na černém sametu – zmizí všechno, pro co stojí za to žít“

„Tak proč vy bohové nespícháte zpátky, abyste nám pomohli?“ Zeptal jsem se. „Můžeme na Olympu spojit síly. Na Tyfóna zapomeňte.

Netrpělivě luskl prsty. „A tys zapomněl na mou dietní colu“

(...) Pan D. si dal pořádný doušek. Nespouštěl oči z videohry. „Pravda je, Peirre –,

„Percy“

„- že vy to ostatní bohové nikdy nepřiznali, ale my vás smrtelníky opravdu potřebujeme, abyste zachránili Olymp. Víš, jste projevem naší kultury.“ (...) „Samozřejmě zapřu, že jsem to kdy řekl, ale bohové hrdiny potřebují. Vždycky je potřebovali. Jinak bychom si vás otravné spratky nedrželi.“⁶³

Riordan nechal ve svém světě mytologie ovlivnit i historické události jako jsou obě světové války nebo občanská válka v USA, kdy porážení jedné strany musí po své smrti sloužit bohu války Áresovi.

Riordan nepřetváří historii reálného světa, ale pouze do ní přidává mytologické motivy, které čtenáře utvrzují o existenci bohů a jejich zásahu do lidské společnosti, aspoň tedy v jejich fantazii. Určuje zde i jakousi stranu dobra a zla.

⁶³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 288

„Asi před šedesáti lety, po druhé světové válce, se Velká trojka⁶⁴ dohodla, že nezplodí žádné další hrdiny. Jejich děti byly prostě moc silné. Moc ovlivnili chod lidských dějin, způsobili velké krveprolití. Viš, druhá světová válka byla v zásadě boj mezi syna Dia a Poseidona na jedné straně a syny Hádovými na druhé.⁶⁵“

V díle také nalezneme zmínky o významných osobnostech, které Riordan díky svým schopnostem či činům označuje za polobohy. Jednou z nich je Harriet Tubmanová, kterou pro její skutky označuje za dceru boha Herma. Dále George Washingtona jako syna Athény, díky jeho vojenským schopnostem a smyslu pro válečnou taktiku. Nebo také Shakespeara a Thomase Jeffersona, kteří v podsvětí jako soudci rozhodují o lidských životech.

⁶⁴ Nejvyšší bohové, kteří si rozdělili Zemi. Zeus, Poseidon a Hádes

⁶⁵ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s.127

6 Mytologická prostředí a světy

Celý příběh Percyho Jacksona se neodehrává pouze v USA. Percy, tak jako někteří slavní řečtí hrdinové se vydává do podsvětí, navštěvuje ostrov kyklopů nebo přichází k samotným bohům na Olymp. Riordan nevytváří zcela nové světy, zasazuje většinou již vymyšlené světy z řecké mytologie do současného světa. Do těchto světů mají přístup pouze nadpřirozené bytosti a před smrtelníky jsou většinou skryty v magické mlze, kterou nedokáží prohlédnout.

6.1 Tábor polokrevných

Tábor polokrevných je speciální, magii ohraničené místo, kde hledá úkryt několik desítek dětských polobohů. Pokud se u dítěte objeví určité speciální schopnosti, je mu přidělen ochránce, nejčastěji satyr, který na něj po čas studia dohlíží. Poté co dítě dosáhne určité zralosti ho jeho ochránce dovede do tábora, kde mu je podle jeho božského rodiče přidělen srub a dále je podroben určitému výcviku na obranu proti příšerám. Vedoucím tábora je bůh Dionýsos, kterému tuto práci přidělil Zeus po tom, co pronásledoval jednu z lesních dryád. Učitelem a také Percyho mentorem je kentaur Cheiron, který tak jako byl učitelem řeckých hrdinů, je zde učitelem polobohů.

V táboře se nachází dvanáct srubů, kdy každý srub patří jednomu z dvanácti nejvyšších bohů Olympu.

„Nakonec mi Cheirón ukázal sruby. Bylo jich dvanáct usazených mezi stromy u jezera. Byly uspořádány do tvaru písmene U, dva na základně a pět v řadě po obou stranách. A rozhodně to byla ta nejdivnější skupina budov, jakou jsem kdy viděl. Až na to, že všechny sruby měly nade dveřmi stejné velké mosazné číslo (lichá vlevo, sudá vpravo), se sobě vůbec nepodobaly. Číslo devět mělo komíny jako nějaká malá továrna. Čtyřce se plazila po zdech rajčata a střecha byla z opravdové trávy. Sedmička vypadala jako z ryzího zlata, které na slunci tak zářilo, že se na to málem nedalo dívat.“ (...) „Dvojice srubů v čele prostranství, číslo jedna dvě, vyhlížela jako mužské a ženské mauzoleum, obří krabice z bílého mramoru s mohutnými sloupy vpředu. Jednička byla ze všech dvanácti srubů největší. Leštěné bronzové dveře zářily jako hologram a při pohledu z úhlu to vypadalo, jako by po nich projížděly blesky. Srub číslo dvě byl elegantnější, štíhlejší a sloupy měl ověnčené granátovými jablky a květinami. Na zdech byly rytiny pávů.“⁶⁶

⁶⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 91-92

Riordan často dbá na dětskou fantazii a snaží se barvitě popsat jednotlivé detaily pro tu nejlepší představu. I přesto, že v díle nejsou jmenováni patroni jednotlivých srubů, tak čtenář může z výkladu pochopit, že srub číslo devět bude patřit Héfaistovi, srub číslo čtyři bohyni úrody Démétér a číslo sedm bohu světla slunce Apollonovi. Riordan na nejdůležitější pozici dává sruby božského páru Dia a Héry, kde dává důraz na symboliku a zmiňuje Héřiny symboly, kterými jsou právě granátové jablko a páv.

Pokud se o dítěti předem ví, jakého boha je potomkem, je automaticky přiřazen to jedno z těchto dvanácti srubů. Pokud se však bůh o své dítě nepřihlásí, je označen za neurčeného a musí se prozatím ubytovat v Hermově srubu.

„Host, nebo neurčený?“ zeptal se někdo.

Nevěděl jsem, co mám říct, ale Annabeth prohlásila: „Neurčený“

Všichni zakvíleli. Předstoupil kluk, který byl o něco starší než ostatní. „No tak táborníci. Proto jsme tu všichni. Vítej, Percy. Můžeš si zabrat tamto místo na podlaze, támhle“ (...) „Jsi neurčený,“ vysvětloval Luke netrpělivě. „Nevědí, do kterého srubu tě mají dát, takže jsi tady. Do jedenáctky chodí všichni nováčci a všichni hosté. Je to přirozené. Náš patron Hermés je bůh cestovatelů.“⁶⁷

Být neurčený bylo pro polobožské děti často přítěží. Nevěděli, kdo je jejich pravý rodič, a navíc se musely tísnit v přeplněném srubu. Když se dítěti nad hlavou objevil symbol určitého boha, znamenalo to, že se k němu hlásí a již není neurčený. Percymu se jednoho dne nad hlavou objevil znak trojzubce, což znamenalo, že se k němu hlásí jeho otec Poseidon.

Některé sruby jsou také úplně prázdné. Jsou to sruby Artemis, která ctí svou panenskou čistotu a Héra, která je jako bohyně manželství zavázána pouze Diovi. Bohové velké trojky si přísahali, že po druhé světové válce již nebudou mít žádné děti se smrtelníky, bylo to především kvůli jejich potencionální obrovské síle, která by mohla narušit chod lidského světa. Tuto přísahu však Zeus i Poseidon porušili. Zeus měl dceru Thalii a Poseidon již zmiňovaného Percyho, který tedy musel opustit Hermův srub a sám se přestěhovat do srubu Poseidona.

Tábor má pro tyto situace jasná pravidla, polobohové musí bydlet pouze ve srubech svých rodičů, což v Percym vyvolávalo často úzkost a cítil se ostrčený. To samé platí i u stolování, kdy každý bůh zastupuje jeden stůl, kde mohou obědvat pouze jejich potomci.

⁶⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 96

K obědům v táboře polokrevných, tak jako v řeckých mýtech, neodmyslitelně patří darování oběti bohům.

„Naložil jsem si talíř a už jsem se chystal zakousnout se do masa, když jsem si všiml, že se všichni zvedají a odnášejí talíře k ohni uprostřed pavilonu. Uvažoval jsem, jestli si tam nechodí pro dezert nebo co.

„Pojď,“ vyzval mě Luke.

Když jsem se dostal blíž, viděl jsem, že všichni berou část svého jídla a házejí ji do ohně, nejzralejší jahodu, nejšťavnatější plátek masa, nejteplejší a nejmáslovější rohlík.“⁶⁸

V moderní době se často stává, že se dítě rodí do neúplné rodiny. Dítě se tak může ztotožnit se svým knižním hrdinou, který také jako všichni ostatní dětští polobohové musí vyrůstat bez jednoho rodiče a stává se také „neurčeným“. Rick Riordan také v díle dbá na dodržení určitých archetypů jako je uctívání bohů, věnování jim obětí v podobě nejlepšího kousku z oběda apod.

6.2 Olymp

Také jako celá západní civilizace svou polohu změnil i bohům zasvěcený Olymp. Jelikož je Olymp skutečným místem, tak nemohl být přemístěn jinam. Riordan tedy využil pojmu jako Olymp (nejvyšší hora Řecka) a Olymp (centrální bod bohů), který se vždy se všemi bohy přemísťuje, společně se západní civilizací. *„Viš, hora Olymp je v Řecku. A pak existuje domov bohů, centrální bod jejich síly, který kdysi vážně býval na hoře Olymp. Pořád se to tam tak jmenuje, z úcty ke starým časům, ale palác se přestěhoval, Percy, a bohové s ním.“⁶⁹*

Tento „centrální bod“ bohů, Riordan v díle umístil nad nejvyšší bod USA, Empire State Building. Olymp se nachází v šestistém patře, kam se dá dostat výtahem.

„Konečně zaznělo cink. Dveře se odsunuly. Vystoupil jsem a málem mě trefil šlak. (...) Z vršku mraků se zvedal vrchol hory bez špičky, temeno bylo pokryté sněhem. Ke svahu hory se lepily desítky patrových paláců – město sídel – a všechny měly kryté bílé sloupořadí, zlatené terasy a bronzové koše na oheň, zářící tisíce ohňů. K vrcholu, kde se na sněhu leskl největší palác, se ostře vinuly cesty. Ve vratce usazených zahradách rostly olivovníky a kvetly růžové

⁶⁸ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 117

⁶⁹ Tamtéž s. 82

keře. *Rozeznal jsem trh pod širým nebem, plný pestrobarevných stanů, kamenný amfiteátr, vybudovaný na jedné straně hory, hipodrom a koloseum na druhé. Bylo to staré řecké město, jenže neleželo v rozvalinách. Bylo nové, čisté a barevné, podobně musely vypadat Athény před pětadvaceti staletími.*⁷⁰

Prostředí na Olympu má v díle pohádkový nádech. Nádvoří je zde plné veselých polobohů a mýtických bytostí. V trůnním sále se nachází dvanáct trůnů jednotlivých bohů, kdy každý trůn má svůj specifický vzhled, podobně jako sruby v táboře. Héfaistův trůn je vyobrazen jako velké mechanické rozkládací křeslo, Diův trůn je z ryzí platiny a například Poseidon sedává na obyčejné rybářské židli. Všechny trůny i bohové jsou zde vyobrazovány v nadlidské velikosti. Na Olympu se také nachází božský oheň, který při oslabení bohů vyhasíná.

6.3 Podsvětí

Podsvětí v Riordanově díle je vyobrazeno více dopodrobna. Do podsvětí vedou dvě cesty, jedna se nachází v Los Angeles a vede přes Cháronův přívoz a druhá skrz Orfeovu bránu.⁷¹ Percy se v dílech vydává do podsvětí rovnou dvakrát, což se žádnému z řeckých hrdinů nikdy nepovedlo. Jednou pro záchranu své matky, kterou Hádes neprávem uvěznil a podruhé, když se šel vykoupat do řeky Styx, aby získal nesmrtelnost a magické schopnosti.

Vstup do podsvětí hlídá tak jako v řeckém mýtu Chárón, který je vyobrazen jako elegantní hlídač za pultem. *„Pult hlídače byl na vyvýšeném pódiu, takže jsme k muži museli vzhlížet. Byl vysoký a elegantní, s čokoládovou pletí a světlými vlasy nakrátko jako voják. Měl tmavé brýle s obroučkami z želvoviny a hedvábný italský oblek v barvě vlasů Na klopě pod stříbrnou jmenovkou měl připíchnutou černou růži.*⁷² I přesto, že je zde tato postava parodována, tak svým zjevem vyjadřuje smrt, která se pojí s jeho prací.

Dalo by se říct, že celé podsvětí je v prvním dílu Percyho Jacksona lehce parodováno.

„Mrtví se řadili do tří front, dvou označených STANOVIŠTĚ S OBSLUHOU a jedné ZRYCHLENÁ SMRT. Ta poslední postupovala svižně kupředu. Další dvě se pomalu vlekly.

„Co si o tom myslíš?“ zeptal jsem se Annabeth.

⁷⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 359–360

⁷¹ Orfeus pomocí hudby očaroval zem a vytvořil tak nový vstup do podsvětí RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 121

⁷² RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 306

„*Ta rychlá fronta musí postupovat přímo na Asfodelová pole,*“ promluvila. „*Beze zkoušky. Duše nechtějí riskovat posuzování soudem, protože by se to mohlo obrátit proti nim.*“

„*On existuje nějaký soud pro mrtvé lidi?*“

„*Jo tři soudci. Na soudcovské stoličce se střídají král Mínos, Thomas Jefferson a Shakespeare – taková lidé. Zhodnotí lidský život a někdy rozhodnou, že si ta osoba zaslouží zvláštní odměnu – Elysejská pole. Jindy se rozhodnou pro trest.*“⁷³

Podsvětí v díle Riordan přednesl mírnou formou s pohádkovými prvky. Strašlivý Kerberos je ve skutečnosti hodný pes, který jen nemá dostatek pozornosti, vládce podsvětí Hádes je neustále okřikován a ponižován svou manželkou Perséfonou a vedle Mínose vynáší soudy Shakespeare s Thomasem Jeffersonem. Riordan také v díle popisuje Asfodelová pole jako obří pustinu a Elysejská pole, které je vyobrazeno jako rekreační letovisko. Je zde zmínka o trestných polích, kde Percy pozná Sisyfa, který si zde odpykává svůj trest.

Vládce podsvětí Hádes zde žije ve svém paláci, který střeží oživé kostry padlých bojovníků. Percy Háda popisuje takto „*Vládce mrtvých připomínal podobizny Adolfa Hitlera, Napoleona nebo teroristických vůdců, kteří ovládají sebevražedné atentákníky. Hádes měl stejně pronikavé oči, stejně fascinující ďábelské osobní kouzlo.*“⁷⁴

Po druhé se Percy do podsvětí vydává, aby získal nesmrtelnost a mohl se díky ní rovnat titánu Kronovi. Nesmrtelnosti dosahuje skokem do posvátné řeky Styx, která ho učiní nezranitelným. Na to si však musí si však zvolit svou „*Achillovu patu*“ aneb jedno místo na těle, kde se bude soustřeďovat jeho životní síla. Před samotným procesem potkává Achillova ducha, který ho varuje „*Nedělej to,*“ žádal mě. „*Udělá tě to silným. Ale udělá tě to i slabým. V boji budeš zdatnější než kterýkoliv smrtelník, ale posílí si i tvé slabosti a tvé chyby.*“⁷⁵

Někteří řeční hrdinové se sice do podsvětí dostali, ale již se jim nepodařilo navrátit zpět. Percy pro svůj první únik využil kouzelné perly, které mu darovala prostřednictvím Poseidona Néreidka. „*Natáhla ruku. Na dlani se jí zaleskly tři bílé perly. „Jen pár smrtelníků to dokázalo a přežilo: Orfeus se svým hudebním talentem, nesmírně silný Héraklés a Houdini, který dokázal uniknout dokonce i z hloubek Tartaru. Máš takové nadání?*“⁷⁶

⁷³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 313

⁷⁴ Tamtéž s. 331

⁷⁵ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 147

⁷⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 292

Jelikož bohové nemohou ovlivňovat lidské životy přímo, posílá Poseidon svůj dar v podobě perel po Néreidce. Ta v díle zmiňuje i Orfe a Hérakla, kteří se podle řeckých mýtů z podsvětí dostali. Jak už jsem zmiňoval, Riordan do díla vsazuje i různé osobnosti, jako například zde, kouzelníka a kaskadéra Houdiniho, kterého do díla autor dosadil díky jeho útěkům z pout a různých klecí. V závěrečném díle se Percy z podsvětí dostává na pekelném psovi, který umí cestovat skrz stíny.

6.4 Moře nestvůr

Pokud se začteme do řeckých mýtů, tak nikde zmínku o Moři nestvůr nenajdeme. Riordan dal toto pojmenování místu, kterým proplouvali různí řečtí hrdinové, při svých výpravách. „*Moře nestvůr, to moře, kterým plul Odysseus a Iason a Aeneas a všichni ostatní.*“ (...) „*Bývalo to středozevní moře, ano. Ale stejně jako všechno ostatní i tohle mění polohu podle toho, jak se mění centrum západní moci.*“⁷⁷ Moře nestvůr Riordan navíc situoval do záhadného prostředí Bermudského trojúhelníku.

„*Ale celé moře plné nestvůr – jak by se něco takového dokázalo schovat? Nevšimli by si smrtelníci, že se tam dějí divné věci... jako třeba, že polyká celé lodi a tak?*“

„*jistěže všimli. Nerozumí tomu, ale vědí, že je na té části oceánu něco divného. Moře nestvůr teď leží u východního pobřeží Spojených států, severovýchodně od Floridy. Smrtelníci pro něj mají dokonce jméno.*“

„*Bermudský trojúhelník?*“

„*Přesně tak.*“⁷⁸

Riordan pro toto místo vybral právě Bermudský trojúhelník, jelikož se zde dějí také těžko vysvětlitelné věci. Mohl tak různé havárie a ztráty lodí a letadel připsat mytologickým příšerám, které v knize obývají právě toto místo. Mezi tyto příšery můžeme řadit obří mýtická stvoření, Charybdu a Skyllu, které střeží jediné dvě přístupné cesty právě k Moři nestvůr.

Percyho dějová linie se ve druhém stejnojmenném díle s názvem *Moře nestvůr*, inspirované Homérovou Odysseou a také bájemi o Argonautech – Percy pluje na Polyfémův ostrov, aby získal zlaté rouno a vyléčil tak posvátnou borovici, která chrání tábor polokrevných. Kyklopa Polyféma označuje jako napůl slepého, kvůli jeho ráně v oku, kde odkazuje na Odysseův čin.

⁷⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 102

⁷⁸ Tamtéž s. 102

„Polyfémos ztuhl. „Kdo to řekl?“

„Nikdo!“ vykřikla Annabeth. (...)

Polyfémos zavil: „Pojď sem! Nech mě, ať tě zabiju, Nikdo!“

„Nemůžeš zabít Nikoho, ty tupý křupane,“ popíchla ho. „Pojď si mě najít!“

Polyfémos se řítíl z kopce za jejím hlasem. Teda, ta věc s Nikým možná vypadala jako nesmysl, ale Annabeth mi vysvětlila, že tohle jméno použil před stovkami let Odysseus, aby Polyféma ošidil. Hned potom mu vydloubl oko velkým horkým klackem.“⁷⁹

V díle se nestává, že by příběhy řeckých hrdinů odrážel pouze hlavní hrdina Percy. V tomto případě využívá Odysseovu léčku hrdinka Annabeth, kterou použila pro vyprovokování kyklopa. To také vzápětí Percy čtenáři objasňuje, proč právě přezdívka „Nikdo“.

Na své cestě hrdinové dále proplouvají kolem Sirén, kdy se Annabeth po vzoru Odyssea rozhodne nechat připoutat ke přednímu stěžni, aby mohla slyšet jejich zpěv. Připlouvají na ostrov čarodějnicí Kirké, která Percyho proměňuje v morče nebo unikají před obří Charybdou.

⁷⁹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 234–235

7 Magické předměty – vymyšlené a převzaté

7.1 Předměty vymyšlené autorem

K fantasy i mytologii neodmyslitelně patří magické předměty. Riordan v díle využívá jak mytologických předmětů, které vyobrazil v modernějším pojetí, tak předmětů nově vymyšlených. Autor do díla zakomponoval mýtické zbraně a vybavení, ale i obyčejné předměty z reálného světa, které ve skutečnosti oplývají magickými schopnostmi.

Jako většina fantasy hrdinů, tak i Percy vlastní téměř od začátku příběhu magický předmět. Je jím meč **Anaklusmos**, který se dokáže proměnit v obyčejné pero. „*Sundal jsem uzávěr a pero mi v ruce vyrostlo a ztěžklo. Za půl vteřiny jsem držel lesknoucí se bronzový meč s dvojitým ostřím, držadlem obalený kůží a plochým jílcem, zdobeným zlatými cvoky. Byla to první zbraň, která mi připadala vyvážená.*”⁸⁰

Tuto zbraň Percymu daruje jeho učitel a průvodce Cheiron. Meč je ukovaný z božského bronzu, který je smrtící pro mýtické příšery, ale smrtelníky projde bez jakéhokoli zranění. Toto magické pero má také speciální schopnost, že po jeho ztrátě či zahození se právoplatnému majiteli vždy objeví zpět v kapse. K tomuto meči se také váže příběh, který se nám odkrývá ve třetím dílu *Prokletí titánů*. V tomto díle daruje bývalá hesperidka Zoe meč Héraklovi, který se tak v díle stává jeho prvním vlastníkem.

Dalším vymyšleným předmětem, který vlastní Percyho nepřítel Luke, se v díle nazývá **Ostouzeč**. „*Luke si všiml, jak se dívám na meč. „Á tohle? Nová hračka. To je Ostouzeč (...)* Luke obrátil čepel do světla, až se hrozivě zaleskla. „*Jedna strana je z božského bronzu. Druhá je kalená ocel. Funguje na smrtelníky i nesmrtelné.*”⁸¹ Již na těchto zbraních obou hrdinů můžeme vidět protiklady v dobru a zlu. Percymu stačí pouze meč na příšery, jelikož nehodlá ubližovat smrtelníkům. Za to Luke, který je na straně zla, může svým mečem zraňovat i smrtelníky.

Mezi Riordanovy vymyšlené předměty patří v podstatě jen zbraně jednotlivých hrdinů, mezi další z nich patří Clarissino elektrické kopí, které po zásahu vyšle náboj elektrické energie nebo Nikův styxský meč, který dokáže z mýtických příšer vysávat život a vyvolávat příšery z podsvětí, které slouží pouze majiteli onoho meče.

⁸⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 169–170

⁸¹ Tamtéž s. 386

7.2 Předměty převzaté z mytologie

Předměty, které Riordan převzal z mýtických příběhů se v díle vyskytují mnohem více. Na první pohled se tyto předměty mohou zdát úplně obyčejné, ale plní určitou magickou funkci. Některé předměty Riordan zaměnil úplně a některé jen upravil do novodobější a modernější podoby.

Stejně jak hrdina Percy, tak i Annabeth vlastní magický předmět. Na první pohled se zdá být tento předmět jako obyčejná čepice newyorského týmu Yankeeů (módní značka). Po nasazení čepice se však člověk stává neviditelným. Riordan se v tomto předmětu nechal inspirovat Hádovou přilbicí neviditelnosti, kterou také v jednom z mýtů vlastnila Athéna⁸², v díle Annabethina matka. V díle se objevuje i pravá Hádova přilbice, a tudíž musíme brát v potaz, že čepice Annabeth je Riordanem vymyšlený předmět, avšak inspirovaný právě Hádovou přilbou z mýtických bájí.

V díle se dále objevují okřídlené také tenisky, které v díle představují Hermovy okřídlené sandály „*Podal mi tenisky, které vypadaly docela normálně. Dokonce i normálně smrděly.*

Luke vykřikl: „Maia!“

Z podrážek vyrazila bílá ptačí křídla, a tak mě vylekala, až jsem tenisky upustil.“⁸³

Tyto tenisky daroval Percymu Luke, který je dostal právě od svého otce Herma.

Další z hlavních postav, Diova dcera Thálie v boji používá štít Aegis „*Má štít vyrobený podle toho, který používá její otec Zeus – jmenuje se taky Aegis a je to dar od Athény. Na tom štítu je z bronzu vymodelovaná hlava Gorgony Medúzy, a i když neproměňuje na kámen, většina lidí zpanikaří a uteče, jenom se na něj podívá.*⁸⁴ Zde Riordan zase využil pouhé kopie předmětu, kdy se v příběhu vyskytují dva identické štíty, jejichž vlastníky jsou Zeus a Thálie.

Lovkyně Zoe a Bianca zase vlastní bezedné magické batohy „*Zoe a Bianca vytáhly ze svých batohů pět spacáků a pěnové matrace. Netuším, jak to dokázaly, protože ty batohy byly malé, ale jistě kouzelné.*⁸⁵ Tyto batohy mají představovat čarounou brašnu, kterou společně

⁸² *Cap of invisibility* In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2021 [cit. 2021-04-7]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Cap_of_invisibility

⁸³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 167

⁸⁴ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Prokletí Titánů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 32

⁸⁵ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Prokletí Titánů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 195

s přilbicí neviditelnosti a létajícími sandály dostal Perseus od lesních nymf, když se vydával na výpravu proti Gorgonám.⁸⁶

Hermes dále v díle obdarovává Percyho termoskou s větrem ze čtyř koutů země, kterou Percy použije při úniku na záchranném člunu. Termoska v mytologii představuje kožený měch s větry, který Odysseus dostal od vládce větrů Aiola.⁸⁷ V díle je také zmínka o krému Médea, který v mýtech představovala mast, která učinila člověka na jeden den nezranitelným a nesmrtelným.⁸⁸ V Percy Jacksonovi pouze vytvoří člověku obrovský ochranný faktor proti spálení ohněm.

Do této kapitoly můžeme zahrnout i předměty neboli válečné kořisti (trofeje), které Percy získá po přemožení určité mytologické nestvůry. Mezi tyto trofeje patří hlava Gorgony, kterou Percy po vzoru Persea uťal Medúse. Dále také kožešina z Nemejského lva, kterého měl za úkol zabít také Héraklés. Tato kožešina je stejně jako v Héraklově mýtu neprůstřelná a Percy díky ní dokázal přežít útok kostlivců. Můžeme sem zahrnout i Minotaurův roh, který Percy získal jako válečnou kořist za poražení své první mytologické příšery. Tento předmět však nehrál v příběhu žádnou velkou roli a nebyl ani nijak magický.

Téměř každý řecký bůh zastupuje určitý symbol, který je v Riordanově díle často vyobrazován, ať už na božských trůnech, srubech v táboře polokrevných nebo na jejich jedinečných předmětech. Zeus v mytologii panuje bleskem, který je také jeho symbolem. Poseidon zase svým božským trojzubcem, který má taktéž jako symbol. To samé platí u boha Herma „*Rudá vlajka se zaklesla a změnila se na stříbrnou. Kance a kopí nahradilo veliké Aeskulapovo žezlo, symbol srubu číslo jedenáct.*“⁸⁹ V díle je Aeskulapovo žezlo symbolem Herma, avšak v mytologii to byl Apollón, který vlastnil tento předmět, jenž je k dnešku znakem farmaceutů a lékařů. Všechny tyto předměty společně také s Hádovou přilbicí, jsou v díle zmíněny a plní funkce, které mají v mytologických příbězích.

⁸⁶ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. 5. upr. vyd., V Nakl. Brána 2. Praha: Brána, 2000. s. 346–347

⁸⁷ TRENCSENÝI – WALDAPFEL, Imre; překlad HRADSKÝ, Ladislav; KRAUS, Arno. *Mytologie*. Praha: Odeon, 1967. s. 224

⁸⁸ KOPŠ, Karel a Irena LINHARTOVÁ. *Bohové a hrdinové antických mýtů*. Ilustroval Miroslav BARTÁK. Praha: Olympia, 2010 s. 199

⁸⁹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 136

8 Bohové a mýtická stvoření ve 21. století

Bohové jsou v díle, které se odehrává v blízké minulosti, odlišní od bohů z mýtů, které vznikaly v letech před našim letopočtem. Nejen bohové, ale i mytologická stvoření se museli přizpůsobit této moderní době.

Riordan vyobrazuje bohy podle jejich vlastností a schopností. Nejlépe to asi čtenář může vidět na vzhledu boha války Árese.

*„Veškerý hovor v jídelně utichl. Přední reflektor motorky rudě zářil. Na benzinové nádrži měla namalované plameny a na každé straně bylo upevněné pouzdro na brokovnici i se zbraní.“
(...) Měl na sobě červené triko bez rukávů, černé džíny a černý kožený plášť až na zem a na stehně připevněný lovecký nůž. Na očích měl červené brýle, takové, které pevně přiléhají k hlavě. Měl nejkrutější a nejsurovější obličej, jaký jsem kdy viděl – nejspíš docela hezký, ale zlý -, na hlavě mastného černého ježka a jeho tváře byly pokryty jizvami po mnoha, mnoha rvačkách.“⁹⁰*

V literatuře nikde nenajdeme přesný vzhled bohů, jelikož si lidé jejich vzhled vytvářeli ve své fantazii. Také Riordan zde zapojil svou fantazii a představil Árese, který je symbolem zuřivé války a děsivých bojů, jako krutého motorkáře, celého oblečeného v černém.

Když bohové sestupovali na zem, tak na sebe vždy brali lidskou podobu, se všemi aspekty lidského bytí. V Percy Jacksonovi se však bohové prezentují například v moderním oblečení i na božském Olympu. *„Bohové měli stejné lidské postavy stejně jako Hádés, ale nedokázal jsem se na ně podívat, aniž bych necítil brnění, jako by mi tělo mělo začít hořet. Zeus vládce bohů měl na sobě tmavě modrý proužkovaný oblek (...) Bůh sedící vedle něj byl určitě jeho bratr, ale oblečený byl úplně jinak. Připomínal mi plážového tuláka z Key West na Floridě. Měl kožené sandály, khaki bermudy a košili značky Tommy Bahama, posetou kokosy a papoušky. Plet měl opálenou do hněda a ruce zjizvené jako nějaký rybář ze starých časů.“⁹¹* Percy před tyto božské vládce přistupuje s respektem a dokáže pociťovat obrovskou sílu, která z bohů v této podobě vyzařuje.

⁹⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 243

⁹¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 362

Bohové se v díle většinou přiklání na stranu dobra a snaží se hrdinům pomoci svými dary a informacemi. Tato pomoc většinou přichází nepřímou, jelikož bohové mají zakázáno přímo zasahovat do života lidí a polobohů. To však neplatilo vždy. Příkladem může být bohyně Héra „*Vedla jsem tě v bludišti víc, než si myslíš. Stála jsem ti po boku, když jsi čelil Géryonovi. To já nechala tvůj šíp letět rovně. Já tě poslala na ostrov Kalypsó. Já otevřela cestu na horu titámů.*“⁹²

Na této ukázce můžeme vidět, že bohové v díle do života hrdinů opravdu zasahovali, v tomto případě tato pomoc ale nebyla doceněná, jelikož Héře šlo pouze o blaho její rodiny. Také Afrodita v díle vystupuje jako sebestředná postava, které záleží hlavně na sobě a svém vzhladu. „*Podala mi naleštěné zrcadlo velikosti jídelního talíře a nechala mě, ať jí ho přidržím nastaven. Naklonila se dopředu a upravila si rtěnku, i když jsem na ní nic špatného neviděl.*“⁹³ Afrodita je stejně tak jako v mýtech, tak i tady představována jako symbol krásy. Ta také podobně jako Héra pomáhala Percymu na cestách, avšak opět spíše pro vytvoření určitého drama pro své pobavení.

Bohyně lovu Artemis je v tomhle ohledu na opačné straně. Snaží se chránit svět před příšerami a co nejlépe pečovat o své lovkyně, mladé dívky, které se rozhodnou vzdát se obyčejného života, aby pod přísahou panenské čistoty mohly následovat Artemis. Tato bohyně se na rozdíl od ostatních bohů nepřizpůsobuje modernímu světu. Nosí obyčejný oděv, používá zastaralé zbraně a nevyužívá žádných moderních dopravních prostředků. Ve své lidské podobě vypadá jako jedna z mladých dívek, které jí následují.

Samotnou jednu dějovou linii tvoří Groverova výprava za již stovky let postrádaným lesním bohem Panem.

„*Bůh přírody před dvěma tisíci let zmizel,*“ řekl mi. „*Jeden námožník u pobřeží Efesu zaslechl tajemný hlas, který křičel z břehu: „Řekni jim, že velký Bůh Pan zemřel!“ Když lidé uslyšeli tu zprávu, uvěřili jí. Ale pro nás satyry byl vládcem a učitelem. Chránil nás i volnou přírodu na Zemi. Odmítáme uvěřit, že zemřel. Nejedvážnější satyrové z každé generace obětují životy, aby Pana našli. Prohledávají Zemi, prozkoumávají všechny pustiny a doufají, že objeví jeho úkryt a probudí ho ze spánku.*“⁹⁴

Grover po Panovi pátrá již od prvního dílu a pravdu nalézá až v samotném závěru. Při jeho cestě na něho číhá spousta nástrah, jako třeba Kyklop Polyfém, který Grovera uvězní ve

⁹² RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Bitva o labyrint*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 371

⁹³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Prokletí Titánů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 202

⁹⁴ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 207

své jeskyni. Grover, který je v této pozici nazývám pátračem se nakonec díky přírodě dobírá pravdy a daří se mu ztraceného Pana dopátrat. Po jeho nalezení však tento bůh umírá a vkládá do všech svůj jedinečný odkaz.

„Našel jsi mě. A teď mě musíš propustit. Musíš dál nést mého ducha. Bůh ho už dál nést nedokáže. Musíte ho převzít všichni.“ Pan se jasnýma modrýma očima podíval přímo na mě a já si uvědomil, že nemluví jenom o satyrech. Myslel i polokrevné a smrtelníky. Všechny.“⁹⁵

Riordan zde tímto způsobem skrz umírající boha Pana odkazuje na moderní dobu, kdy se lidé přestávají o přírodu zajímat a starat. Nepřímo apeluje prostřednictvím Pana na čtenáře, aby si více přírody vážil o ochraňoval ji. Na tomto úryvku také můžeme vidět, že bohové nejsou nesmrtelní. Pan zemřel právě proto, že se na něj téměř zapomnělo, tak jako se zapomíná v moderní době na přírodu.

8.1 Mytologická stvoření moderní doby

Mytologické bytosti se v Riordanově díle pohybují téměř po celém USA. Tyto příšery mají navíc tu vlastnost, že se dokáží proměnit v obyčejného smrtelníka, kterého člověk od člověka nerozezná. Příšera se také může proměnit do své opravdické podoby, kdy se kolem ní objeví pomyslná mlha, kterou lidské oko neprohlédne. Mytologické příšery v díle také vydávají specifický pach, který zaznamenají pouze bohové a polobozi.

Některé mytologické příšery si v lidském světě vybudovali svá zázemí, kde působí, a kam mohou lákat polobožské děti a ostatní mytologická stvoření. Příkladem je Gorgona Medúsa, která v příběhu vlastní sochařství, kde všechny sochy jsou v kámen proměnění lidé či mytologická stvoření. V příběhu Medúsa vypráví Annabeth svůj příběh *„Je to hrozný příběh, stěžovala si tetička Em. „Vlastně ani není pro děti. Viš, Annabeth, jedna zlá žena na mě kdysi dávno žárlila, když jsem byla mladá. Měla jsem... přítele, viš, a ta zlá ženská si usmyslela, že nás od sebe odtrhne. Způsobila hrozné neštěstí.“⁹⁶* V této části sama Medúsa převyprávuje Ovidiův mýtus, kde se Medúsa zprotivila bohyni Athéně, která ji za trest proměnila v ohydnou nestvůru, jak ji známe z většiny řeckých mýtů.⁹⁷

⁹⁵ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Bitva o labyrint*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 335

⁹⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 193

⁹⁷ HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Ilustroval Janneke MAAS. Dobřeějovice: Rebo Productions, 2003. s. 100

V díle vystupuje i méně známý Prokrústés, „*Pamatoval jsem si ten příběh: obr, který Thésea během jeho cesty do Athén pozval k sobě a pak se ho pokusil zabít.*“⁹⁸ Ten také vlastní svůj podnik. Prodává postele, na které láká své oběti, aby pak mohl protahovat nebo pomocí sekery zkracovat jejich těla. Riordan touto formou představuje archetypy řeckých mytologických stvoření jinou, zábavnější formou.

Ostatně i sám Cheiron v díle pojmenovává příšery jako archetypy „*Nestvůry neumírají, Percy. Dají se zabít. Ale neumírají*“ (...) „*Nemají duše jako třeba ty nebo já. Člověk je může na chvíli zahnat, možná dokonce na celý život, když má štěstí. Ale jsou to základní síly. Cheirón jim říká archetypy. Nakonec se stejně obnoví.*“⁹⁹ Poté co je v díle příšera poražena, rozpadne se na prach. To ale neznamená, že se již nikdy na zemi nemůže objevit. Riordan se zde přizpůsobil řeckým mýtům, které vznikaly nezávisle na sobě a neměly vždy jednoznačný příběh. Často se stávalo, že se objevilo vícero verzí jednoho mýtu, což mělo za následek, že se i mytologické příšery mohly po porážení znova v jiném mýtu objevit, tak jako se mohli znova objevit ve vybraném díle.

Percy v díle čelí také empúsám, které označuje jako upíry. „*Upír, říkáš?*“ *zasmála se Kelli.* „*Ta pitomá legenda vychází z nás, ty troubo. Jsme empúsy, služebnice Hekáté.*“¹⁰⁰ I zde bychom mohli brát tato stvoření za tzv. pravzor pro upíry, jak nám to v díle Riordan podává.

Mytologické příšery mají vždy svůj typický, archetypální vzhled. Aby se Riordan částečně odlišil od řeckých mýtů, přidává těmto charakterům určité moderní doplňky. „*Ti cizí kluci kolem Matta Sloana se zvětšovali. Už to nebyli děti. Byli to dvouapůlmetroví obři se šíleným pohledem, špičatými zuby a chlupatými pažemi, potetovanými hady a tanečnicemi hula a valentýnskými srdci.*“¹⁰¹ Autor zde sice vyobrazuje Laistrygonské obry tak, jak je prezentují řecké mýty. Pro svou originalitu a také kvůli zasazení příběhu do 21. století jim však přidává tetování na pažích. Takto Riordan představil i oživlé padlé vojáky, které nedisponují pouze starověkými zbraněmi, ale používají i moderní střelné zbraně.

Z řecké mytologie známe spíše neutrální stvoření. V díle se však většina těchto bytostí přiklání na stranu dobra. Příkladem mohou být hippokampové, kteří v řecké mytologii vystupují jako poměrně divoká stvoření, kterým se lidé spíše stranili. V díle jsou ale

⁹⁸ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 300

⁹⁹ Tamtéž s. 98

¹⁰⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Bitva o labyrint*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 20

¹⁰¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 26

představování spíše jako pohádkoví mořští koníci. „*Když se ti tvorové vytáhli do písku, viděl jsem, že jsou to koně jenom zepředu. Zezadu do byla stříbřitá rybí těla s lesklými šupinami a duhovými ocasními ploutvemi. „Hipokampové!“ užasla Annabeth. „ti jsou ale krásní.“*¹⁰²

Je známo, že hippokampové slouží bohu moří Poseidonovi, a proto by měli být oddáni i jeho synovi Percymu, který se navíc s těmito zvířaty dokáže dorozumět. To samé platí u létajících koní tzv. Pegasů „*Vytřel jsem si spánek z očí a snažil se, aby mi pegas nečetl myšlenky. To je ten problém. Když je člověk Poseidonův syn: protože otec vytvořil koně z mořské pěny, rozuměl jsem většině jízdních zvířat, ale zároveň ta zvířata rozuměla mně.*“¹⁰³ V díle se navíc nevyskytuje pouze jeden bájný Pegas, který je považován za originálního a nejrychlejšího z létajících koní, ale vystupují zde spíše jeho potomci.

Kladný vztah k dobru u těchto stvoření můžeme nejlépe vidět v závěrečné bitvě, kde se proti sobě střetnou téměř všechny síly dobra, proti silám zla. Do této bitvy se zapojují nejen polobohové, ale také kentauři, satyrové nebo dryády.

„*Will Solace a další Apollónovi táborníci pobíhali kolem a ošetřovali raněné. Najády a dryády se snažily pomáhat, kouzelnými přírodními písněmi hojily spáleniny a otravy. Zatímco Grover sázel vavříny, já s Annabeth jsme s pokoušeli povzbudit raněné. Mimul jsem satyra se zlomenou nohou, poloboha obvázaného od hlavy a až k patě a tělo ve zlatém pohřebním rubáši Apollónova srubu.*“¹⁰⁴ Na této ukázce můžeme vidět, že boje se účastní i najády a dryády, které nepodstoupily žádný bojový výcvik, na rozdíl od polobožských hrdinů. Téměř celá mytologická říše se staví buď na stranu bohů, nebo na stranu titánů.

8.2 Spory a vztahy

V Riordanově díle mezi sebou vedou bohové různé spory, ať už to jsou nevyřešené spory z dávné mytologie, nebo spory nově započaté. Riordan v díle také poukazuje na milostné, tak i přátelské a nepřátelské vztahy bohů, řeckých hrdinů a polobohů.

Prvním motivem díla byl ukradený Diův božský blesk, kvůli kterému vedli spor dva nejvyšší postavení bohové na Olympu, Zeus a Poseidon. V díle autor navíc poukazuje již na předešlý spor mezi těmito velikány, a to na ten, kdy se Poseidonovi téměř podařilo sesadit Dia z trůnu.¹⁰⁵ Již z počátku díla můžeme pozorovat zneklidněné počasí, které předchází pávě

¹⁰² RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 124–125

¹⁰³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Prokletí Titánů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 125

¹⁰⁴ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 325

¹⁰⁵ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. 5. upr. vyd., V Nakl. Brána 2. Praha: Brána, 2000. s. 359–360

tomuto sporu viz (kapitola 1.2) Tyto spory se pak mohou odrážet i v dalších částech příběhu, kdy například Apollón jako syn Dia pohrdá Percym, který je synem Poseidona. Tato rivalita se často přenáší na polobožské děti, které mezi sebou soupeří a utváří aliance podle svých božských rodičů a jejich vztahů.

S Diem vede dlouholetý spor i titán Prometheus,¹⁰⁶ který se v díle přidává na stranu titánů. Prométheus tvrdí, že mu jde hlavně o lidi a nastolení nového řádu, ve skutečnosti chce však potrestat Dia a zbytek olympijských bohů. Prométheus není jediný, kdo se přidává na stranu titánů. „*Pochop, méně významní bohové jako Janus odjakživa rozčilovalo, jam malou roli hrají ve vesmíru Někteří, jak se obávám, nemají Olymp moc v lásce a lehce by se dali přesvědčit, aby podpořili vzestup mého otce.*“ (Krona) (...) „*Musíme na nižší bůžky dohlížet,*“ vysvětlovala Héra. „*Na Januse. Hekáté. Na Morfeu. Tvrdí, že podporují Olymp, a přesto –*“¹⁰⁷ Na této ukázce můžeme vidět, že nižší bohové se bouří a chtějí se přidat na stranu zla. Nechtějí být pouze méněcennými bohy, chtějí se svou mocí vyrovnat bohům Olympu, a proto se je také snaží sesadit.

Riordan chtěl poukázat na to, že by si všichni měli zasloužit určitý respekt, a pokud se jim ho nedostává, tak chtějí určité změny. V tomto případě obměnit vládu bohů a prosadit novou vládu titánů.

Mezi bohy pak spolu také hůře vychází například Afrodita s Artemis. „*Zajali Artemidu!*“ Afrodita obrátila oči ke stropu. „*Ach, ta Artemis. Prosím tě. To je beznadějný případ. Chci říct, když už někdo unese bohyni, tak by měla být aspoň úchvatně krásná, nemyslíš?*“¹⁰⁸ Afrodita v díle pohrdá Artemis kvůli její panenské čistotě a „stylu“. Artemis ale není v díle jediná, která s Afroditou nevychází. Kvůli záletnické povaze Afrodity na ní Héfaistos střeží různé pasti, kdy se snaží Afroditu znemožnit před celým Olympem.

Z počátku nevýraznou, avšak velmi důležitou roli hraje v díle bůh Dionýsos. Ten už od začátku příběhu pohrdá jak polobohy v táboře, tak i třeba nejvyšším bohem Diem, který mu za trest udělil práci vedoucího tábora. „*Grover promluvil: „P-prosím, pane. Právě přišel o matku. Je v šoku.*“ „*To má také štěstí,*“ zabručel pan D. a vynesl kartu. *Dost na tom, že jsem uvrtný*

¹⁰⁶ Prométheus – Titán, který se v boji olympijských bohů a titánů přidal na stranu bohů, z příčiny nastolení spravedlivějšího řádu na zemi. Po tomto neúspěchu následoval další, když se snažil obelstít Dia, který ho za trest nechal po celý život mučit. HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Ilustroval Janneke MAAS. Dobřejoyvice: Rebo Productions, 2003. s. 213

¹⁰⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Bitva o labyrint*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 117–118

¹⁰⁸ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Prokletí Titánů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 203

do téhle příšerné práce, dělat s kluky, kteří ani nevěří!“ (...) Cheirón na mě mrkl. „Pan D. před nějakou dobou rozzlobil svého otce. Padla mu do oka jedna z lesních nymf, které měl zakázané.“¹⁰⁹ Už jen pro tento fakt Dionýsos na všechny působí pohrdavě a lehkovážně. V závěru díla se tato postava transformuje a mění, když si začíná uvědomovat vážnost situace a snaží se o záchranu svých synů.

„Ještě něco. Co můj syn Pollux? Je naživu?“

Zamrkal jsem. „Když jsem ho viděl naposled, tak byl.“

„Moc ocením, jestli ho tak dokážeš udržet. Loni jsem přišel o jeho bratra Castora-“

„Vzpomínám si.“ Hleděl jsem na něj a snažil se strávit myšlenku, že by Dionýsos mohl být milujícím tátou. Zajímalo by mě, kolik dalších Olympanů teď myslí na své polobožské děti.

„Udělám, co dokážu.“¹¹⁰

Percy se zde taky zamýšlí, jestli i ostatním bohům záleží na jejich polobožských synech a dcerách. Toho si můžeme všimnout i u Poseidona, který Percyho brání před Diem, pomáhá mu na jeho cestách apod. Zeus je v tomhle případě více nemilosrdný, kdy mu na polobožích tolik nezáleží. Zakládá si na pravidlech, které prosazoval už v řeckých mýtech. Mezi tato pravidla patří i například to, že žádný bůh nesmí zasahovat do života lidí. „Zeus trvá na jistých pravidlech. Ruce pryč, pokud se jedná o lidskou výpravu.“¹¹¹ Nakonec ale vidíme i proměnu Dia, který společně s dalšími bohy oslavuje hrdinské polobohy. „Áresi,“ přerušil ho Poseidón, „jsou to vážení hrdinové. Mého syna na kousky nerozmetáme.“ „Ani mou dceru,“ zavrčel Zeus. „Vedla sis dobře.“ (...) Bohyně Athéna si odkašlala a naklonila dopředu. „Těž jsem hrdá na svou dceru.“¹¹² Také u na první pohled nelítostného Háda můžeme vidět projevení určitých citů ke svým dětem. Hádes chce pro své potomky respekt, který se jim od bohů na Olympu nikdy neodstával, a pro tento fakt sesílá kletbu na delfské orákulum. „Přisahám,“ zaduněl Hádes, „že tak dlouho, dokud mé děti zůstanou vyvrheli, dokud budou trpět kletbou tvého velkého prorocství, nedostane Orákulum z Delf žádného dalšího smrtelného hostitele.“¹¹³

U bohů se v průběhu díla začíná objevovat určitá lidskost. To však úplně neznamená, že se budou po několika tisících letech měnit. Bohové v závěru slibují Percymu za jeho odvalu

¹⁰⁹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 80

¹¹⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 219

¹¹¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Prokletí Titánů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 173

¹¹² RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Prokletí Titánů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 311

¹¹³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 228–229

a činy, že se již budou hlásit ke svým potomkům, nebudou opomíjet menší bohy a budou přistupovat k lidem s větší pokorou. O tomto výroku se hned poté začne pochybovat. „*Oni to zkusí Percy. Ano, všichni se pokusíme plnit svůj slib. A možná, že se to na nějakou dobu napraví. Ale bohové na dodržování přísah nikdy moc nebyli. I ty ses narodil díky porušenému slibu, že? Nakonec se na to zapomene. Vždycky to tak dopadne.*“¹¹⁴ Percy se určitým způsobem snaží napravit bohy a sám věří, že tím vytvoří lepší budoucnost pro lidi, menší bohy, a hlavně lidské polobožské potomky.

Riordan zde poukazuje na to, že i v řeckých mýtech bohové často nedrželi své slovo. Ostatně i Bůh Dionýsos se po zažehnutí války a porážce titánu opět objevuje ve svém starém světě. „*Jako poděkování za mé hrdinství mi Zeus zkrátil trest v tom otravném táboře na polovinu. Takže mám jen padesát let místo stovky.*“ *Zkoušel jsem si představit, že se otravuju s Dionýsem, dokud nezestárnu, pokud se toho ovšem dožiju.* „*Moc se neraduj, Jacksone,*“ *napomenul mě a já si uvědomil, že mi konečně přišel na jméno,* „*Pořád mám v plánu ti znepříjemňovat život.*“¹¹⁵

¹¹⁴ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 382–383

¹¹⁵ Tamtéž s. 366–367

9 Percy Jackson v roli antických hrdinů

Percy Jackson se nám v příběhu představuje jako teprve dvanáctiletý kluk, který ještě vůbec netuší o svém osudu a poslání. Jak už jsme si v práci uváděli, Percy z počátku odráží prototyp hrdiny outsidera, který díky porozumění magickému světu dokáže disponovat svými schopnostmi a dochází k transformaci z outsidera do opravdového fantasy hrdiny.

V Percyho světě hrají největší roli řecké mýty, kterými je v příběhu obklopan. Také spoustu z nich sám prožívá, někdy by se také dalo říct, že do jisté míry kopíruje. Autor Percyho vytvořil tak, aby si psal svůj vlastní příběh a tvořil nová dobrodružství a své vlastní „mýty“, často se však Percy spíše dostává do role velkých antických hrdinů řeckých mýtů, jako byl Perseus, Hérakles nebo Achilles a odráží jejich skutky ve svém zábavnějším a pro dětského čtenáře atraktivnějším pojetí.

Jméno Percy, je dle samotného díla odvozené od řeckého hrdiny Persea, kterého tak matka pojmenovala pro štěstí v jeho osudu. „*Ten Perseus vždycky vyhrál. To proto mě máma pojmenovala po něm, i když to byl syn Dia já Poseidona. Ten původní Perseus byl jedním z hrstky hrdinů v řeckých bájích, kteří se dočkali šťastného konce.*“¹¹⁶ I přesto, že je podle tohoto hrdiny v díle pojmenovány, tak žádný z mýtů o Perseovi přímo neodráží. Můžeme najít lehké podobnosti z řeckého mýtu při boji s Medúsou, ale v tomto případě si Riordan příběh převážně upravil podle sebe. Na druhou stranu Percy v díle promítá několik mýtických příběhů hrdiny Hérakla. Percy se stejně tak jako tento řecký hrdina střetává s hydrou, přitom zmiňuje samotného Hérakla a snaží se ji přemoci stejným způsobem. Můžeme tak říci, že se učí z řeckých mýtů a využívá tyto znalosti ve svůj prospěch. „*Jakmile to řekla, vybavil jsem si ten příběh. Hlavy hydry se přestanou množit jen tehdy, pokud spálíme pahýl hlavy dřív, než začne růst. Tak to aspoň udělal Héraklés. Ale my jsme žádný oheň neměli.*“¹¹⁷ Percy tímto odkazuje na Hérakla, snaží se ho v daných chvílích napodobit, a navíc dává čtenáři ve zkratce informace o řeckých hrdinech a mýtech.

Riordan se také inspiroval mýtem o dvanácti Héraklových pracích, které mu uložil král Eurystheus.¹¹⁸ Percy tedy po vzoru Hérakla poráží Nemejského lva, krotí Erymanthského kance nebo čistí koňské stáje. V případě čištění stáji chtěl Percy využít také jako Hérakles dvou řek. Autor opět tento mýtus v podání Percyho obměnil a poukázal na znečišťování vod a celého ekosystému. Percy proto hledá jinou cestu, jak tento úkol splnit.

¹¹⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 127

¹¹⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 163

¹¹⁸ AUERBACH, Loren, COTTERELL, Arthur, ed. *Mytologie: bohové, hrdinové, mýty*. Praha: Slovart, 2007. s. 68–69

Nejen Percy, ale také další hrdinové se dostávají do role antických hrdinů. Athénina dcera Annabeth, která představuje prototyp dívčí hrdinky se v díle střetává se sfingou, kterou v řeckém mýtu přelstil Oidipus. V díle je střet s tímto mytologickým stvořením značně parodován, kdy sfínze nestačí pouze jedna správná odpověď na její otázku, ale celý mýtus je převeden do něčeho, co bychom mohli nazývat soutěžní pořad.

*„A teď“ pokračovala sfinga, „další otázka –,
„Moment, přerušila ji Annabeth. „Co takhle, Co chodí ráno po čtyřech?“
„Cože?“ zeptala se sfinga, teď už viditelně naštvaná
„Ta hádanka o člověku. Ráno chodí po čtyřech jako děcko, odpoledne po dvou a dospělý po třech večer, jako stařec o holi. Takovéhle hádanky jsi vždycky dávala.“
„A přesně proto jsme ten test změnili!“ prohlásila sfinga. „Tyhle odpovědi už znáš. A teď druhá otázka...“¹¹⁹*

I přesto, že Riordan tímto paroduje celý střet se sfingou, zanechává v díle informaci o pravém řeckém mýtu a Oidipově slavné hádance.

Pětidílná série Percyho Jacksona by se dala brát pouze jako zábavná adaptace známých a téměř zapomenutých mýtů. Dílo však nese tak jako některé řecké mýty i určitá mravní poslání a dokáže utvářet charakter dětského čtenáře. Percy je v díle vyobrazen v tom nejlepším světle, kdy staví životy rodiny a přátel před svůj samotný. *„Na páté avenue je lékárna. Normálně bych nikdy nekradl –, „Já klidně,“ nabízel se Travis. Will se do něj zabodl pohledem. „Nech tam dolary nebo drachmy, pokud máš, ale tohle je naléhavý případ.“¹²⁰* Na této ukázce je vidět, že si Percy stále zachovává mravní charakter a i přesto, že se nachází uprostřed bitvy, tak chce za léky nechat smrtelníkům peníze.

Percy často přímo promlouvá ke čtenáři a tím si s ním vytváří určitý vztah. Autor také využívá Percyho monologů a dialogů s ostatními postavami k určité edukaci o antické mytologii. *„Percy, vzpomeň si na svůj výcvik. Vzpomeň si na své studium mytologie. Jakým způsobem jsem spojen s vládcem Titánů?“ (...)* *„Percy,“ hlesl Cheirón neuvěřitelně slabým hlasem. „Titán Kronos je můj otec.“¹²¹* Tímto způsobem Cheiron neučí pouze Percyho, ale také samotného čtenáře, kterému navíc odkrývá další kus příběhu.

¹¹⁹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Bitva o labyrint*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013 s. 200

¹²⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 214

¹²¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 277

Riordan se také skrz hlavního hrdinu snaží apelovat na čtenáře a poukázat na určité problémy z reálného světa. Již jsem v díle zmiňoval jeho důraz na znečišťování a ochranu přírody. Dále v díle můžeme vidět určitý dvojitý význam, kdy titán Prometheus přesvědčuje Percyho, aby se poddal titánům. „*Našeptával jsem člověku do ucha od počátku vaší existence. Symbolizují vaši zvědavost, váš smysl pro bádání, vaši vynalézavost. Pomoz mi vás zachránit, Percy. Udělej to a já dám lidstvu nový dar – nový objev, který vás posune dopředu stejně jako oheň. S bohy takový pokrok neuděláte.*“¹²² Zde je poukázáno na to, že zlo nemusí na první pohled vypadat tak jak se zdá, jako zde u titána Prométhea. Percy zde také stojí před životním rozhodnutím, kdy i přes velmi malou vidinu ve vítězství se nevzdává víry v sebe a své přátele. Celá pětidílná série směřuje k jednomu cíli. Hlavní hrdiny se snaží zajistit rovnoprávnost mezi všemi bohy a také, aby potomci bohů již nebyli opomíjeni a nemuseli se potýkat se strastmi, kterým čelil právě Percy a ostatní polobohové.

„*Kronos by nepovstal, kdyby nebylo spousty polobohů, kteří měli pocit, že je rodiče opustili,*“ vysvětloval jsem. „*Měli vztek, připadli si opuštění a naštvání a měli k tomu důvod.*“

Diovi se rozšířily vladařské nosní dirky. „Troufáš si obviňovat –,

Už žádné neurčené děti,“ nedal jsem se zastavit. „*Chci, abyste slíbili, že se ke svým dětem přihlásíte – ke všem svým polobožským dětem – dřív, než jim bude třináct. Nezůstanou ve světě samy na pospas nestvůrám. (...) „A drobnější bohové,*“ sypal jsem ze sebe. „*Nemesis, Hekaté, Morfeus, Janus, Hébé – ti všichni si zaslouží všeobecnou amnestii a srub v Táboře polokrevných. Jejich děti by se neměly ignorovat.*“¹²³

Percy se tímto také snaží předejít dalším sporům a případnému vyústění další katastrofické války. V poslední závěrečné bitvě tedy nešlo pouze o nadvládu nad světem, ale také o respekt, který by si měli zasloužit jak polokrevní, tak i ti nejmenší bohové.

¹²² RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. s. 239

¹²³ Tamtéž. s. 377

Závěr

Dnešního čtenáře staré řecké mýty zaujmou jen velmi zřídka. I přes originalitu, obsáhlost a propracovanost těchto děl, sáhne dětský čtenář raději po moderním novodobém díle. Riordan však dostal nápad tyto řecké mýty obnovit a opět dostat do podvědomí mladých čtenářů. Zkombinoval totiž velmi populární fantasy žánr právě s řeckou mytologií a nechal tak vzniknout sérii Percy Jackson, jedno z nejpopulárnějších děl pro dětské čtenáře.

Riordan nepřenesl pouze řecké bohy do novodobého světa, povedlo se mu přenést celou západní civilizaci s veškerou řeckou kulturou tak důvěryhodně, aby si čtenář opravdu mohl představit, že je stále její součástí. Riordan se vždy snaží zachovat archetypálnost, ať už jde o samotné mýty nebo vzhled a chování bohů. Bohové se k lidem chovají nadřazeně a opovrhují jimi, mají své zákony a sídlí společně na Olympu. Na druhou stranu se přizpůsobili moderní době a využívají všech lidských prostředků a vymožeností. Riordan v díle dbá na detaily a symboliku, které si čtenář prvně nemusí povšimnout. Vzhled bohů, mýtických stvoření a předmětů popisuje do nejmenších detailů, který často bývá ozvláštněn moderním pojetím či prvky fantasy.

Bohové si také mezi sebou zachovali určité vztahy, které jsou v díle zdůvodněny jejich historií a převyprávováním mýtů. V díle je také často zmínka o bájných hrdinech jako byl Achilles, Théseus nebo Perseus. Hlavní hrdina se s některými z nich dokonce setkává, nejčastěji však odráží jejich dobrodružství, avšak svojí inovativní a často groteskní formou.

Hlavním cílem práce bylo představit a rozebrat autorův způsob zasazení řeckých mýtů do moderního světa fantasy. První část práce byla věnována úvodnímu vstupu do tématu a následnému objasnění a definování všech náležitých informací, důležitých k pochopení druhé části práce, ve které jsem se již zaměřil na rozbor konkrétních úryvků z textu.

Na vybraných úryvcích se mi podařilo podrobně rozebrat Riordanův styl, kdy se snaží zachovat archeotypálnost mýtů, ale také reálnost prostředí, do kterého celou řeckou mytologií zasadil. Hlavní postavy se snaží reflektovat příběhy hrdinů řeckých bájí a učit se z jejich hrdinských činů a morálních rozhodnutí. Riordan si v díle dokázal skvěle obhájit přítomnost mytologických bytostí, jako například když přisuzoval katastrofy v oblasti Bermudského trojúhelníku mytologickým příšerám. Příšery v Riordanově díle jsou v podstatě nesmrtelné, a proto je autor přirovnává k archetypům.

Úspěch Riordanových děl vychází z jeho znalostí mýtů, a hlavně z pochopení dětského čtenáře a jeho zájmu. Celá pětidílná edice není pouhý příběh se šťastným koncem, jde v něm také o určitou etickou stránku, na kterou se kladl důraz už ve starověkém Řecku. Riordan se dílem snaží vcítit do dětského čtenáře a ukazuje na hlavním hrdinovi, že i outsider může dosáhnout určitého respektu a svých cílů. Dílo bychom mohli považovat za edukativní, jelikož autor nenásilně učí čtenáře jak o řecké historii, tak o slavných mýtech.

Bibliografie

Prameny

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978–80-253-1976-5.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978–80-253-1720-4.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Prokletí Titánů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978–80-253-1723-5.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Bitva o labyrint*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978–80-253-1721-1.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978–80-253-1722-8.

Literatura

AUERBACH, Loren, COTTERELL, Arthur, ed. *Mytologie: bohové, hrdinové, mýty*. Praha: Slovart, 2007. ISBN 978-80-7209-778-4.

CAMPBELL, Joseph. *Tisíc tváří hrdiny: archetyp hrdiny v proměnách věků*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-354-4.

COATS, Karen. *Young Adult Literature: Growing Up, In Theory. In: Handbook of Research on Children's & Young Adult Literature*. Illinois State University: Routledge, 2010 ISBN 9780415965064

HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Ilustroval Janneke MAAS. Dobřejovice: Rebo Productions, 2003. ISBN 80-7234-287-8.

KOPŠ, Karel a Irena LINHARTOVÁ. *Bohové a hrdinové antických mýtů*. Ilustroval Miroslav BARTÁK. Praha: Olympia, 2010. ISBN 978-80-7376-249-0.

KRAMER, Samuel Noah. *Mytologie starověku*. Praha: Orbis, 1977. Stopy, fakta, svědectví (Orbis). ISBN 11-128-77

KULCSÁROVÁ, Zsuzsa. *Světové mytologie: nábožensko mytologické systémy národů světa*. Praha: Orbis, 1973. Pyramida (Orbis).

LÖWE, Gerhard a Heinrich Alexander STOLL. *ABC antiky*. Praha: I. Železný, 2000. Malá moderní encyklopedie (Ivo Železný). ISBN 80-240-1376-2.

MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-X.

NEFF, Ondřej a Jaroslav OLŠA. *Encyklopedie literatury science fiction*. Praha: AFSE, 1995. ISBN 80-85390-33-7.

NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*. Praha: Libri, 2003. Mytologie. ISBN 80-7277-125-6.

NÜNNING, Ansgar, Jiří TRÁVNÍČEK a Jiří HOLÝ, ed. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce - osobnosti - základní pojmy*. Brno: Host, 2006. ISBN 80-7294-170-4.

PRATCHETT, Terry, PRINGLE, David, ed. *Fantasy: encyklopedie fantastických světů* ; hlavní předmluva Terry Pratchett ; hlavní editor David Pringle. Praha: Albatros, 2003. ISBN 80-00-01126-3

PROPP, Vladimír Jakovlevič. *Morfologie pohádky a jiné studie*. Vyd. tohoto souboru 2. Přeložil Miroslav ČERVENKA, přeložil Marcela PITTERMANNOVÁ, přeložil Hana ŠMAHELOVÁ. Jinočany: H & H, 2008. ISBN 978-80-7319-085-9.

TRENCSENYI – WALDAPFEL, Imre; překlad HRADSKÝ, Ladislav; KRAUS, Arno. *Mytologie*. Praha: Odeon, 1967 ISBN 01-056-67

VÍTEK, Tomáš. *Věštění v antickém Řecku*. Praha: Herrmann, 2010. ISBN 978-80-87054-23-9.

ZACHOVÁ, Alena. *Mýty a mýtotvorné příběhy v četbě dětí a mládeže.*, Olomouc: Votobia, 2004. ISBN 80-7220-185-9.

ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. 5. upr. vyd., V Nakl. Brána 2. Praha: Brána, 2000. ISBN 80-7243-097-1.

Články

Clute, J. in: Adamovič, I.: *Léčba krajiny fantasy*. In: Ikaric 7/1999

Diplomové práce

ČERMÁK, Martin: *Kognitivní a didaktický potenciál literatury fantasy*. Katedra českého jazyka a literatury. Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 2007.

HLOUŠKOVÁ, Zuzana. *Žánr fantasy v české literatuře po roce 1990*. Praha : Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2007.

Internetové zdroje

An Interview With Rick. Rick Riordan [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: <https://rickriordan.com/about/an-interview-with-rick/>

Cap of invisibility In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2021 [cit. 2021-04-7]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Cap_of_invisibility

MEC, Tereza. Fenomén *Young Adult: literatura mladá a neklidná*. Magazin.dobre-knihy.cz [online]. Praha: dobre-knihy.cz, 2015 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <https://magazin.dobre-knihy.cz/literarni-zajimavosti/fenomen-young-adult/>

Percy Jackson & the Olympians. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2021 [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Percy_Jackson_%26_the_Olympians#Sequel_series

Zdeněk JUSTOŇ a Dalibor PAPOUŠEK, R. NEŠPOR, Zdeněk, ed. Sociolingvistická encyklopedie [online]. Sociologický ústav AV ČR, 2017 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Mytologie>